

ЄВР БЮЛЕТЕНЬ

Інформаційне видання Представництва Європейського Союзу в Україні

- ⇒ КИЇВ ВІДВІДАВ ПРЕЗИДЕНТ ЄВРОПАРЛАМЕНТУ СЖИ БУЗЕК / 4 ⇒ УКРАЇНЦІ ОЗНАЙОМИЛИСЯ З ПОЛЬСЬКИМ ШАХТАРСЬКИМ ДОСВІДОМ / 12 ⇒ КОПЕНГАГЕН ВИЗНАНО «НАЙЗЕЛЕНІШОЮ» ЄВРОПЕЙСЬКОЮ СТОЛИЦЕЮ / 19
⇒ У ЗМАГАННІ «EUROPA-NOSTRA» ПЕРЕМОГЛИ ШКОЛЯРКИ ЗІ ЛЬВІВЩИНИ / 25

Головувати в ЄС розпочала Іспанія

(стор. 15)

На фото (зліва направо): Президент Європейської Ради Херман Ван Ромпей, прем'єр-міністр Іспанії Хосе Луїс Салатеро і Президент Єврокомісії Жозе Мануел Баррозу.

З 1 січня почала в повному обсязі діяти Угода про реадмісію між ЄС і Україною. В рамках фінансованого Євросоюзом проекту з підготовки до імплементації цієї угоди було здійснено візит представників українських держструктур та громадських організацій до Німеччини (стор. 4). На фото: під час відвідання Спільного аналітичного й стратегічного центру з питань нелегальної міграції. В центрі — його керівник Стефан Бергер.

Сербія подала заявку на вступ до Євросоюзу (стор. 16). На фото: віце-прем'єр-міністр Сербії з питань євроінтеграції Божидар Деліч (у центрі) та Комісар ЄС з питань розширення Оллі Рен (праворуч) після проведеної у грудні конференції «Європа для кожного».

ЄВРОБЮЛЕТЕНЬ №1'10

Інформаційне видання Представництва
Європейського Союзу в Україні

Засновник: Представництво
Європейського Союзу в Україні

Свідоцтво про реєстрацію
КВ №13773-2747ПП від 17.03.2008 р.

Київ 01024, вул. Круглоуніверситетська, 10
www.delukr.ec.europa.eu

Зміст бюлетеня не обов'язково відбиває
офіційні погляди Європейського Союзу

© Європейська Комісія, 2009

Керівник проекту Ірина Стаднічук
E-mail: Irina.Stadnichuk@ec.europa.eu

Головний редактор Анатолій Марциновський

У реалізації проекту Олег Фурділо
беруть участь Тетяна Яцюк
Сергій Матвєєв

Комп'ютерна Андрій Ходзицький
верстка

Інтернетверсія www.delukr.ec.europa.eu

Індекс видання 98603

Видавець: ТОВ «Видавництво «Консультант»

Адреса: 03039, м.Київ,
вул. Голосіївська, 7, корп. 2

Тел/факс (044) 251-49-51

ISSN 1725-0811

Підписано до друку 13.01.10.
Друк: ТОВ «День печаті»
м. Київ, Карельський пров., 8

Наклад 10 300 прим.

Безкоштовно

**БІДНІСТЬ — ПРОБЛЕМА
НЕ ЛИШЕ БІДНИХ**

2010-й оголошено в Євросоюзі Європейським роком боротьби з бідністю й соціальним відчуженням. Можливо, на перший погляд це незвично для об'єднання, країни й громадяни якого аж ніяк не вважаються бідними. Навпаки — візитівкою Європи є добробут, міцний соціальний захист.

Та звісно, проблеми з цим є. Звичайно, бідність у багатій країні й бідність у державі проблемні — дуже часто різні речі. Проте ті, що бували у країнах Євросоюзу, знають: у багатьох містах є цілі квартали, де живуть переважно небагаті люди; досить звичним яви-

Відносини ЄС—Україна

Євросоюз не підтримує жодного з кандидатів на президентських виборах в Україні	4
Угода про реадмісію почала діяти в повному обсязі	4
Відбулася перша міністерська зустріч Східного партнерства	5
Беніта Ферреро-Вальднер: «Ми вже пройшли великий шлях»	5
Енергетичне Співтовариство відкрило Україні двері	6
2010: найважливіше у відносинах ЄС—Україна	6

Програми ЄС в Україні

Розпочато чотири проекти зі сприяння інноваціям	7
Клавдія Максименко: «Споживачі стали активнішими й вимагають поваги»	8
Студенти найбільше цікавляться відносинами ЄС та України	9
Проект зі сталого місцевого розвитку підбив підсумки трьох років діяльності	10
Євросоюз допомагає покращити підготовку держслужбовців	10
Запобігання насильству в сім'ї: експерти вказали на існуючі проблеми	11
Завершився спільний антикорупційний проект ЄС і Ради Європи	11
Українці ознайомилися з польським шахтарським досвідом	12
Енергетична програма провела інформаційний захід	12

Святкування

Хвилююче поєднання: містерія Різдва й піднесення Нового року	13
--	----

Новини Євросоюзу**Інституційні справи**

Цьогорічний бюджет ЄС становить понад 140 мільярдів євро	14
Іспанія оприлюднила пріоритети президентства	15
Кандидати на посади Комісарів склали іспити в Європарламенті	15

щем є бездомні. За статистикою, 16% населення ЄС мають дохід, менший за 60% від середнього в їхніх країнах. А це для Євросоюзу — межа бідності.

Головна ідея Європейського року боротьби з бідністю й соціальним відчуженням — не відгороджуватися від бідного сусіда, знайти його чи родича, а допомогти йому. Тобто бідність має бути не лише проблемою окремої людини, яка з тих чи інших обставин опинилася у скрутній ситуації, а всієї громади. Адже набагато краще, коли всі навколо щасливі, задоволені життям й добробутом, аніж коли по сусідству проживає знедолена людина. До речі, така ж філософія покладе-на в основу Європейської політики сусідства:

Розширення і зовнішні відносини

Сербія подала заявку на вступ до ЄС	16
Євросоюз допомагає північному Кіпру	16
Створено спільний «казан» для Західних Балкан	17
ЄС проанонсував «асоційовані» переговори з Азербайджаном, Грузією та Вірменією	17

Довкілля

Євросоюз розчарований результатами кліматичної конференції	18
Копенгаген визнано «найзеленішою» європейською столицею	19

Економіка і торгівля

Завершено тривалу «бананову» суперечку	20
ЄС націлюється на південно-східні азійські ринки	20
Погодинна оплата праці зростає	20

Суспільство

Розпочався Європейський рік боротьби з бідністю й соціальним відчуженням	21
Фактори ризику: безробіття, малі зарплати й низькі соціальні виплати та пенсії	21

Гендерна рівність

Ювілей антидискримінаційної конвенції	22
Вийти з кризи допоможе гендерна рівність	22

Опитування

У європейців рідко вимагають хабарі, але це їх не розслабляє	23
--	----

Статистика

Найбільш інтернетизовані домівки нідерландців	24
---	----

Молодіжний майданчик

У змаганні «Europa—Nostra» перемогли школярки з Львівщини	25
Лілія Боровець: «Щоб збудувати Європу в Україні, нашій молоді треба більше дізнатися про світ»	25
Процавай, батьківська хата!	26

метою Євросоюзу є допомогти країнам-сусідам добитися європейського рівня добробуту, демократії, економічної свободи.

Навряд чи варто очікувати, що в результаті Європейського року боротьби з бідністю і соціальним відчуженням в Євросоюзі зникнуть бідні. Та й не це є метою. Головне — дати суспільствам країн ЄС імпульс до протидії злидням, більше розуміння їхньої природи, більше співчуття й бажання допомогти. Власне, це завжди було притаманне європейській цивілізації. Але час від часу слід про це нагадувати. Тому ЄС і проголосив 2010-й Роком боротьби з бідністю й соціальним відчуженням.

Редакція

ЄВРОСОЮЗ НЕ ПІДТРИМУЄ ЖОДНОГО З КАНДИДАТІВ НА ПРЕЗИДЕНТСЬКИХ ВИБОРАХ В УКРАЇНІ

21–22 грудня

в Україні з офіційним візитом побував Президент Європарламенту Єжи Бузек. Він зустрівся з Президентом Віктором Ющенком, прем'єр-міністром Юлією Тимошенко, головою Верховної Ради Володимиром Литвином та лідером Партії регіонів Віктором Януковичем.

Президент Європарламенту Єжи Бузек (праворуч) і Голова Представництва Євросоюзу в Україні Жозе Мануел Пінту Тейшейра.

ОСКІЛЬКИ ВІЗИТ ВІДБУВАВСЯ ПІД ЧАС ПРЕЗИДЕНТСЬКОЇ ВИБОРЧОЇ КАМПАНІЇ В УКРАЇНІ, НАПЕРЕДОДНІ ЙОГО ЄЖИ БУЗЕК НАГОЛОСИВ НА ВІДПОВІДНІЙ ПОЗИЦІЇ ЄВРОСОЮЗУ.

— Європейський Союз не підтримує якогось конкретного кандидата, — заявив він. — Ми підтримуємо Україну, ваш народ та демократичні процеси. Ці вибори мають бути вільними, чесними та прозорими — саме про це ми турбуємося.

Єжи Бузек неодноразово повторив це у Києві. Під час зустрічі з головою Верховної Ради Володимиром Литвином він запевнив, що відносини з Україною є ключовими і стратегічними для Євросоюзу.

Голова Верховної Ради подякував Єжи Бузеку за його візит, зазначивши, що це є «виявом поваги, підтримки і солідарності з українським народом».

Крім зустрічей з політиками, у Києві Єжи Бузек мав дискусії зі студентами та представниками неурядових організацій. Підсумовуючи свій візит, Президент Європарламенту заявив:

— Протягом двох інтенсивних днів я мав конструктивний і відкритий обмін думками з усіма провідними політиками України. Ми обговорювали стан відносин між ЄС і Україною та їхнє майбутнє. Я висловив чітку солідарність з боку ЄС у ці важкі часи фінансових потрясінь. Також використав можливість, щоб наголосити на потребі вільних, чесних та прозорих виборів. Ґрунтоване на таких принципах голосування буде важливим для майбутнього України.

Наступною тезою під час моїх зустрічей була потреба у посиленні реформ. З власного досвіду як польського прем'єр-міністра у часи економічних змін я знаю, наскільки важкими й непопулярними можуть бути реальні реформи. Однак згодом ці жорсткі рішення стануть зрозумілими й гідними подяки як необхідні кроки для загального добробуту країни. Що швидші й послідовніші реформи будуть імплементовані, то більше ЄС й такі міжнародні фінансові інституції як МВФ зможуть підтримати Україну. Я нагадав моїм співрозмовникам про можливість отримання 610 млн євро макрофінансової допомоги від ЄС. Ключ до цього знаходиться в Києві.

Зрештою, я підкреслив особливе ставлення ЄС та Європарламенту до України. Київ — наш стратегічний партнер. Важливим і символічним нагадуванням про це є те, що мій нинішній візит є вже другим за цей рік, який здійснив в Україну Президент Європарламенту (попередній очільник ЄП Ганс-Герт Поттерінг приїздив у квітні. — «Євробюлетень»). А також є одним із перших закордонних візитів для мене на посаді керівника Європарламенту. ★

УГОДА ПРО РЕАДМІСІЮ ПОЧАЛА ДІЯТИ

В ПОВНОМУ ОБСЯЗІ

з 1 січня почала діяти в повному обсязі Угода

про реадмісію між Європейським Союзом та Україною. Відповідно до неї сторони повинні приймати назад осіб, які нелегально проникли з території України до ЄС і навпаки.

ДОКУМЕНТ БУЛО ПІДПИСАНО У ЧЕРВНІ 2007 РОКУ, РАЗОМ ІЗ УГОДОЮ ПРО СПРОЩЕННЯ ПРОЦЕДУРИ ОФОРМЛЕННЯ ВІЗ. УГОДА ПРО РЕАДМІСІЮ НАБУЛА ЧИННОСТІ У СІЧНІ 2008-го, АЛЕ НЕ ЦІЛКОМ.

Було зафіксовано дворічний перехідний період, протягом якого її положення застосовувалися лише до громадян України, осіб без громадянства та громадян третіх країн, з якими Україна уклала двосторонні договори або угоди стосовно реадмісії осіб. Але тепер вона мусить приймати до себе всіх, хто нелегально проник на територію ЄС з її території.

Протягом останніх двох років ЄС надавав Україні значну фінансову й технічну допомогу як для посилення контролю на українських кордонах, так і для облаштування пунктів тимчасового утримання нелегальних мігрантів. ЄС, зокрема, фінансує впроваджуваний Міжнародною організацією міграції проєкт «Технічне співробітництво та зміцнення потенціалу урядів України та Молдови щодо реалізації угод про реадмісію з ЄС» (GUMIRA). Недавно в його рамках було здійснено навчальний візит двох груп урядових і неурядових організацій до Німеччини.

До першої увійшли представники НУО з числа керівників центрів МОМ з консультування мігрантів Друга група у складі представників Міністерства внутрішніх справ та Державної прикордонної служби взяли участь у навчальному візиті з питань реадмісії. Держслужбовці зустрілися з німецькими колегами, ознайомилися з досвідом їхньої роботи та встановили професійні контакти для майбутньої співпраці. Під час зустрічей обговорено проблеми відповідності національного законодавства з питань реадмісії міжнародному праву, а також процедури реадмісії між двома країнами. ★

ВІДБУЛАСЯ ПЕРША МІНІСТЕРСЬКА ЗУСТРІЧ СХІДНОГО ПАРТНЕРСТВА

У Брюсселі у грудні відбулася перша зустріч міністрів закордонних справ держав-членів ЄС і країн-учасниць Східного партнерства.

З боку Союзу участь у ній взяли глава МЗС головуючої в Союзі Швеції Карл Більдт та Комісар ЄС з питань торгівлі та Європейської політики сусідства Беніта Ферреро-Вальднер.

Міністр закордонних справ України Петро Порошенко у своєму виступі на конференції відзначив, що вже вдалося розробити й схвалити робочі програ-

ми чотирьох тематичних платформ Східного партнерства. Це є красномовним свідченням динамічного розвитку багатостороннього виміру ініціативи. Глава ук-

раїнської делегації заявив, що на сьогодні пріоритетом для України залишається якнайшвидше запускання конкретних проєктів у рамках програми інститу-

ційної розбудови. Він відзначив, що Європейському Союзу вже надано відповідні пропозиції української сторони.

«МИ ВЖЕ ПРОЙШЛИ ВЕЛИКИЙ ШЛЯХ»

НАПЕРЕДОДНІ МІНІСТЕРСЬКОЇ ЗУСТРІЧІ В РАМКАХ СХІДНОГО ПАРТНЕРСТВА КОМІСАР ЄС У СПРАВАХ ТОРГІВЛІ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ПОЛІТИКИ СУСІДСТВА БЕНІТА ФЕРРЕРО-ВАЛЬДНЕР ВИСТУПИЛА У ПРЕСІ З ПРИСВЯЧЕНОЮ ЦЬЙ ПОДІЇ СТАТТЕЮ. ВОНА СТАЛА СВОСРІДНИМ ПІДБИТТЯМ ПІДСУМКІВ ДІЯЛЬНОСТІ ІНІЦІАТИВИ НА ПЕРШОМУ ЕТАПІ.

Коли міністри закордонних справ ЄС та Азербайджану, Білорусі, Вірменії, Грузії, Молдови й України зустрінуться цього тижня для обговорення поступу в рамках Східного партнерства, вони зможуть переконатися в тому, який довгий шлях пройшли ми за короткий час. Не минуло й року, відколи я презентувала пропозицію щодо запровадження цієї політики, ґрунтуючись на ідеях різних сторін, зокрема, урядів Польщі та Швеції. У цієї політики було кілька батьків. Але я з гордістю можу назвати себе мамою цього немовляти, що виросло так швидко.

Ми хотіли створити політику, пристосовану до потреб наших партнерів, яка відповідала б бажанню наших сусідів поглибити та розширити їхні відносини з ЄС. Ми також хотіли заснувати політику, що відповідала б інтересу самого Союзу у більшому зміцненні стабільності, належного врядування та економічного розвитку у шести наших східних країнах-партнерах. Водночас я прагнула підтримати регіональні зв'язки між ними. Адже у цьому регіоні можна так багато зробити!

Сьогодні я хотіла б сказати: наше немовлят почуваться дуже добре й виросло у досить-таки привабливого підлітка. Від моменту установчого саміту Східного партнерства, що відбувся 7 травня 2009 року в Празі, нам вдалося попрацювати над обома компонентами ініціативи — двостороннім та багатостороннім форматами відносин.

На двосторонньому рівні ми рухаємося до здійснення нашої обіцянки країнам Східного партнерства: досягти угод про асоціацію з усіма ними, якщо буде виконано необхідні для цього умови. Ми також працюємо разом над тим, як можна інтенсифікувати та найкраще налаштувати нашу допомогу, аби ці умови було виконано — ґрунтуючись при цьому на конкретних потребах кожної країни. Угоди про асоціацію, приміром, значно розширяють обсяг нашої співпраці й міститимуть далекосяжні положення щодо вільної торгівлі. Ми вже ведемо подібні переговори з Україною, а на початку січня 2010 року розпочнемо переговори з Молдовою. Також завершуємо формулювання пропозицій щодо переговорних директив для кавказьких країн.

Водночас ми поставили перед собою мету поліпшити можливості для громадян України подорожувати до Європейського Союзу. Насамперед йдеться про спрощення візового режиму, а у довгостроковій перспективі — про запровадження безвізових режимів з країнами Східного партнерства. Власне, тільки завдяки прямому контакту та безпосередньому досвіду можна найбільше взнати один одного.

Але це ще не все. На багатосторонньому рівні ми заснували так звані тематичні платформи, які представляють інтерес для усіх партнерів. Їх створено для стимулювання співпраці з ЄС, але передусім між самими країнами-учасницями Східного партнерства. Усі вони висловили бажання розвивати інтенсивніші, глибші відносини з Європейським Союзом, але водночас перебувають на дуже різних стадіях у процесі реформ. Тому на цих чотирьох платформах ми обговорюємо питання демократії, належного врядування та стабільності; економічної інтеграції; енергетичної безпеки; міжлюдських контактів. Уже узгоджено робочу програму на найближчі два роки. І ми всі щиро прагнемо зробити з цих платформ справжній форум з обміну інформацією та найліпшими практиками. Повна участь Білорусі в цих багатосторонніх платформах є важливою, адже через політичні обставини наші двосторонні відносини залишаються обмеженими.

Від спільних дій у рамках провідних ініціатив — приміром, спільного управління кордонами чи підтримки розвитку малих та середніх підприємств — можна очікувати конкретних результатів. Зміцнення боротьби проти корупції дає видимі результати і для громадян, і для бізнесу. Результати підвищення енергетичної ефективності можна буде побачити на щомісячних рахунках за споживання енергії.

Іншим аспектом наших активніших спільних зусиль у Східному партнерстві є створення Форуму громадянського суспільства. Його засновано для обміну інформацією, створення мереж та зміцнення синергії між діями представників громадських організацій з різних країн. Для мене активне громадянське суспільство є ключовим гравцем у демократичній політичній системі. Тому я була щаслива, побачивши чимало його представників, що взяли участь у першій брюссельській зустрічі Форуму три тижні тому. 🇺🇦

ЕНЕРГЕТИЧНЕ СПІВТОВАРИСТВО ВІДКРИЛО УКРАЇНІ ДВЕРІ

18 грудня 2009 року в столиці Хорватії Загребі на засіданні Ради Міністрів Енергетичного Співтовариства було ухвалене рішення про приєднання до цієї організації України. Тепер крапку має поставити Верховна Рада, ратифікувавши відповідну угоду.

ВСТУП УКРАЇНИ ДО ЕНЕРГЕТИЧНОГО СПІВТОВАРИСТВА МАЄ ЗАБЕЗПЕЧИТИ ПРОЗОРИ ТА ПРОГНОЗОВАНІ МЕХАНІЗМИ ФОРМУВАННЯ ТАРИФІВ НА ЕНЕРГОНОСІЇ, СПРИЯТИМЕ ЗАЛУЧЕННЮ В ГАЛУЗЬ ІНВЕСТИЦІЙ, ДАСТЬ ЗМОГУ ЕФЕКТИВНІШЕ ВИКОРИСТОВУВАТИ НАЙВИЩИЙ ЕКСПОРТНИЙ ПОТЕНЦІАЛ. Також країна отримує можливість участі на внутрішньому ринку електричної енергії і газу ЄС та користуватиметься всіма перевагами європейського

енергетичного ринку з позицій рівноправного учасника.

— Якщо Україна приєднається до Енергетичного Співтовариства, європейські компанії більше інвестуватимуть до неї. Бо вони знатимуть, якими будуть правила, — прокоментував подію речник Комісара ЄС з питань енергетики Ферран Тарраделлас Еспуні. — Буде також підвищено безпеку енергопостачань. Всі сторони виграють від більшої конкуренції та кращої ціни.

Угоду про Енергетичне Співтовариство було підписано в жовтні 2005 року в Афінах, вона набула чинності з 1 липня 2006 року. На сьогодні до нього приєдналися 14 країн-членів ЄС та 7 держав Західних Балкан. Грузія, Молдова, Туреччина та Україна мають статус спостерігачів.

Метою приєднання держави до Енергетичного Співтовариства є участь у розширенні внутрішнього енергетичного ринку Європейського Союзу шляхом запровадження європейських норм і стандартів для досягнення таких цілей: створення стабільної бази регулювання ринку, здатної залучати інвестиції для забезпечення стабільного й безперервного постачання енергії; формування єдиного лібералізованого регуляторного простору для торгівлі енергопродуктами та матеріалами в мережах; зміцнення надійності постачання енергопродуктів та матеріалів в мережах; підвищення енергоефективності та поліпшення екологічної ситуації навколо енергетичних мереж, розвитку відновлюваних джерел енергії; посилення конкуренції на ринках електроенергії та газу в територіальному масштабі.

Переговори про приєднання України до Енергетичного Співтовариства тривали трохи більше року. Угоду було підписано в жовтні 2009 року. ★

2010: НАЙВАЖЛИВІШЕ У ВІДНОСИНАХ

ЄС–УКРАЇНА

Рік, що настав, обіцяє бути досить насиченим для відносин між Євросоюзом і Україною. Основні події і процеси такі.

Підготовка Угоди про асоціацію. Звісно, підписання цього документа стало б головною подією 2010 року. Проте враховуючи досвід 2009-го, навряд чи варто робити якісь прогнози. Попереду багато роботи, насамперед над підготовкою Угоди про вільну торгівлю, яка має стати головним елементом Угоди про асоціацію. В лютому вивопниться два роки від початку переговорів про створення Зони вільної торгівлі. 10-й раунд переговорів заплановано провести в березні.

Угода про Спільний авіаційний простір між ЄС і Україною. Переговори з укладення угоди розпочалися в грудні 2007 року. Тоді

ж було оголошено про плани завершити роботу до 2011-го. У грудні минулого року було проведено 4-й раунд переговорів.

Східне партнерство. Нинішнього року має розпочатися реалізація проектів в рамках цієї ініціативи, започаткованої Євросоюзом торік. Тобто ЄС і шість країн-партнерів перейдуть від слів до конкретних справ.

Рада з питань співробітництва ЄС–Україна. Її засідання традиційно відбувається в травні-червні. Україну представляє прем'єр-міністр.

Дні Європи в Україні. Це чи не найколодиритніші події у відносинах Євросоюзу і Укра-

їни. Зазвичай Дні Європи в Україні відбуваються в травні-червні.

Саміт ЄС–Україна. Зустріч на найвищому рівні буде 14-ю. В 2009-му саміт проходив у Києві. Цього року відбудеться, скоріш за все, в Брюсселі. Раніше подібні зустрічі приймала держава, що головує в ЄС, проте після набуття чинності Лісабонською угодою зовнішні функції переходять від Президентства ЄС до Президента Європейської Ради і Високого представника з питань спільної зовнішньої та безпекової політики. Традиційно саміти ЄС–Україна відбуваються у вересні-жовтні. ★

РОЗПОЧАТО ЧОТИРИ ПРОЕКТИ ЗІ СПРИЯННЯ ІННОВАЦІЯМ

Представництво Європейського Союзу в Україні презентувало чотири нових проекти зі сприяння інноваціям в Україні на загальну суму 12 млн євро

— Інновації не можна розвинути шляхом видання наказу. Для цього треба розвивати відповідні інституції, — заявив під час презентації Голова Представництва Євросоюзу в Україні Жозе Мануел Пінту Тейшейра. — Нині конкурентність української економіки досить низька. Вона не може ґрунтуватися лише на сировині й обробній промисловості, необхідно забезпечити перехід України до більш високих технологій. Започатковані нами проекти мають працювати саме над цим, стимулювати інновації в українській економіці, поліпшувати пов'язану з цим державну політику. Також проекти мають сприяти міжнародній співпраці, підтримувати розвиток інфраструктури та інструментів впровадження інновацій.

Метою проекту «**Офіс спільної підтримки для сприяння інтеграції України до дослідницького простору ЄС**» є допомога українським науковим і технологічним колам, включно з академічними і підприємницькими, у передачі конкурентоспроможних пропозицій до фінансованої Євросоюзом 7-ї рамкової дослідницької програми з метою активнішої участі в ній України.

— Стратегічною метою України є інтеграція до європейського дослідницького простору, — заявив під час презентації заступник міністра освіти і науки Максим Стріха. — Для нас надзвичайно важливо здійснити в цьому практичні кроки. Йдеться про створення в Україні середовища, яке дозволить українським науковцям зрозуміти можливості 7-ї рамкової програми і використовувати їх, подаючи конкурентоспроможні проекти, шукаючи партнерів у інших державах Європи, користуватися мережами, котрі сприяють поєднанню зусиль науки й бізнесу.

Проект «**Розвиток фінансових схем та інфраструктури для підтримки інновацій в Україні**» спрямовано на покращення фінансового клімату для дослідницького та інноваційного сектору в Україні шляхом створення певних фінансових інструментів: Венчурного фонду для інноваційного та технологічно спрямованого бізнесу та двох Фондів гарантування кредитів — як пілотних проектів у двох українських областях. Бенефіціаром проекту є Державне агентство України з інвестицій та інновацій. Заступник його голови Сергій Власенко зауважив:

— Реалізація проекту сприятиме впровадженню в Україні світового досвіду, який передбачає спрямування венчурного капіталу у розвиток перспективних інноваційних проектів. Наше агентство активно залучатиме до проектної діяльності представників своїх регіональних центрів, розвиватиме співпрацю з іншими проектами ЄС. Також плануємо співпрацювати з інноваційними компаніями, особливо з малим і середнім бізнесом, фінансовими установами та місцевими органами влади.

Практичну допомогу й сприяння розвитку бізнесу надаватиме проект «**Підтримка наукомістких та інноваційних підприємств і процесу передачі технологій для бізнесу в Україні**». Мета — поєднати інноваційний потенціал за допомогою ефективних проміжних установ і допоміжної інфраструктури з реальними ринковими можливостями, створюючи таким чином добробут, нові бізнеси, робочі місця та економічне зростання. Бенефіціаром є Державний комітет з регуляторної політики і підприємництва.

— Інновації, впровадження нових технологій — все це насамперед має базою малий і середній бізнес. Саме ці підприємства є сьогодні найактивнішими, їх легше перелаштувати на нові технології, — сказала заступник голови комітету Світлана Свищева. — Ми розраховуємо на співпрацю з українськими науковцями, щоб скористатися

Керіник Державного агентства з інвестицій та інновацій Людмила Супрун під час конференції, присвяченої початку інноваційних проектів.

тими напрацюваннями, які в них є. Але також розуміємо свою відповідальність за створення відповідного клімату, належної регуляторної політики.

Зрештою, проект «**Вдосконалення стратегій, політики та регулювання інновацій в Україні**» має на меті вивести українську політику у сфері досліджень та інновацій у відповідність з передовою європейською практикою. Бенефіціаром його є Міністерство економіки.

— Цей проект впливатиме певним чином на розвиток інноваційних структур, дасть новий поштовх їхній діяльності, — заявив заступник міністра економіки Віктор Пантелеєнко. — Мінекономіки вимагає сьогодні від інвесторів, які приходять в Україну, зниження використання енергоресурсів, меншого використання ресурсів взагалі, і щоб перше й друге будувалося на інноваційній основі. Енергозбереження та ресурсозбереження є базовими для досягнення конкурентності української економіки. ★

«СПОЖИВАЧІ СТАЛИ АКТИВНІШИМИ Й ВИМАГАЮТЬ ПОВАГИ»

У кінці 2009 року завершився проект «Спільнота споживачів і громадські об'єднання», який фінансувався ЄС і впроваджувався Програмою розвитку ООН. Проект був надзвичайно популярний, особливо Портал споживача — www.consumerinfo.org.ua. «Євробюлетень» зустрівся з його менеджером Клавдією МАКСИМЕНКО.

— Чи існують перспективи продовження проекту?

— Принаймні, всі сторони висловлюють зацікавленість у цьому. Поки що перші два місяці 2010 року проект фінансується ПРООН, за цей час має визначитися зі своїм рішенням Європейська Комісія.

— Якщо проект не продовжать, що буде із Порталом споживача?

— Портал у будь-якому разі працюватиме до кінця 2010 року. Новини на нього викладатиме Центр споживчих ініціатив, існуватиме форум, на якому консультують експерти з неурядових організацій. Звичайно, інтенсивність появи інформації на порталі залежатиме від того, чи буде продовжено наш проект. Я все ж на це сподіваюся.

Недавно ми оновили дизайн Порталу споживача, спробували зробити його зручнішим для користувачів. Адже сайт розробляли тоді, коли ще не до кінця уявляли, скільки інформації буде для розміщення на ньому, хто здебільшого ним користуватиметься. Зміна дизайну тривала кілька місяців, протягом яких ми виставляли на портал не надто багато інформації. Отже, у нас накопичилися відео-

матеріали, дослідження, матеріали для школярів, кілька книжок тощо. У січні-лютому плануємо все це викласти.

— Стосунки між споживачами з одного боку і продавцями, виробниками й надавачами послуг з іншого в Україні часто нагадують протистояння, таку собі лінію фронту. За вашими спостереженнями, на чію користь вона останніми роками зміщується?

— Тут як у діалектичному матеріалізмі: єдність та боротьба протилежностей. Одні без інших існувати не можуть. Неможливо уявити собі бізнес без споживачів і навпаки. Вони є взаємокорисними, хоча кожна сторона має свої інтереси. Звісно, бізнес хоче завжди отримати якнайбільший прибуток. А найлегше це зробити за рахунок споживача.

Щодо уявної «лінії фронту», то, як на мене, вона все ж змістилася на користь споживача, насамперед завдяки кризі. У нас був такий дуже екстенсивний шлях розвитку бізнесу: за рахунок нового географічного покриття, нових категорій споживачів. Йому не було потреби замислюватися над лояльністю до них, докладати зусиль для того, щоб вони були задоволені. Мовляв, ці незадоволені — прийдуть інші, ображені конкурентами. Але в умовах кризи, коли споживачі можуть не прийти ні до одних, ні до інших, інтерес до них значно підвищився. Тут можуть стати у нагоді європейський досвід та матеріали, накопичені нашим проектом, зокрема на Порталі споживача. Деякі компанії вже зверталися по тренінги для свого персоналу з питань стосунків зі споживачами, залагодження конфліктів і так далі. Вони починають розуміти, що уникнути конфлікту або ж не перетворювати проблемну ситуацію на конфлікт — це продуктивніше для всіх. Це збережені нерви продавців, відсутність негативних відгуків у засобах масової інформації. Не відволікаються на вирішення цих проблем адмінресурси.

Ну й відчувається, що споживачі стали активнішими. Вони вимагають поваги і поступово її добиваються.

— Є три лінії оборони інтересів споживача: контроль з боку держави за якістю товарів і послуг, можливість споживачів ефек-

тивно боротися за свої права в разі їх порушення та їхня обізнаність і вміння не помилитися з покупкою, зробити справді якісний вибір. Що з цих трьох діє в Україні найкраще?

— Думаю, зараз це обізнаність споживача. Контроль держави з одного боку існує, можливо навіть інколи занадто жорсткий, але досить непередбачуваний. І що крупніший бізнес, то менш важливими є для нього ці контрольні заходи. Штрафи дуже малі, велике підприємство без проблем може відволікти одну-дві людини від роботи, щоб вони займалися тими контролерами. Тому справді ефективного контролю з боку держави на ринку немає, передринковий також є формальністю: обов'язкова сертифікація не надає того рівня захисту, який мав би бути.

Захист уже порушених прав споживачів базується на ефективності роботи судової системи — тому тут не варто навіть і коментувати... Отже, в цьому як у лотереї. Якщо пощастить, то контрольні органи якись чином відгукнуться на звернення споживача, а бізнес зреагує. А якщо скаргу поставлять у довгий список очікування, то може й нічого не статися. Багато залежить від галузей. Що стосується сервісу, громадського харчування — це взагалі темний ліс. Тільки торгівля промисловими товарами більш-менш врегульована і надає можливості захисту своїх прав.

А от обізнаність зростає, зокрема, завдяки телепередачам. Надання людям інформації змушує їх читати пакування, пильніше придивлятися до того, що вони купують, розрізняти виробників. Тобто споживачі пішли шляхом «допоможи собі сам». Люди почали шукати інформацію та зважати на неї, отже, їх набагато складніше ввести в оману.

— На присвяченій завершенню проекту конференції ви сказали, що «забезпечення для українського споживача гідного місця серед інших учасників ринку буде непростим завданням». Як це розуміти?

— У нас немає консолідованого голосу споживача, а лише за наявності такого можна забезпечити гідне місце. От є держава — щось усталене, що має свою структуру. Є бізнес —

також організаційно усталене явище, яке регулюється законом, має асоціації, що захищають його інтереси. У структурі уряду є галузеві міністерства, які опікуються торгівлею, промисловістю (важкою, легкою, харчовою)... А у споживача немає міністерства, асоціації ще не розвинулися до такого рівня, щоб їхній голос був почутий. Має бути зворотний зв'язок між державою та бізнесом і споживачами.

Асоціації споживачів у всьому світі підтримуються державою. Вони не можуть брати гроші в бізнесу на свою діяльність — бо тоді втратять незалежність, яка так потрібна

споживачам. Але в Україні держава не виділяє ні копійки, тому асоціації мають знаходити якісь креативні шляхи існування. Щоб і не втратити свою незалежність від бізнесу та політиків, і зберегти довіру споживачів як організації, які можуть представляти їхні інтереси, куди споживачі можуть звертатися зі своїми проблемами, де можна було б об'єднати однакові скарги.

— **В Україні є суспільний запит на такі асоціації?**

— Звичайно. Навіть ми його відчували, хоча не є громадською організацією. Отримуємо дуже багато дзвінків і звернень про

допомогу. Одним із завдань наступної фази проекту має стати створення мережі, до якої споживачі могли б звертатися й отримувати поради. Вона має бути об'єднана інформаційно, електронно, в ній збиралися б і аналізувалися за європейською методикою всі скарги споживачів. Щоб можна було сказати державі: ось за останні місяці п'ять тисяч звернень по такій сфері — очевидно, тут є проблема. Треба видати постанову Кабміну або роз'яснення до законодавчого акта. І тоді буде реальний діалог з владою. Та й їй також буде легше обирати варіанти своїх дій. ★

СТУДЕНТИ НАЙБІЛЬШЕ ЦІКАВЛЯТЬСЯ ВІДНОСИНАМИ ЄС ТА УКРАЇНИ

В Україні нині функціонують десять інформаційних центрів Євросоюзу. Вони існують при вузах Києва, Харкова, Дніпропетровська, Тернополя, Чернівців, Луцька, Сімферополя та Севастополя.

МЕТОЮ ЦЕНТРІВ Є ПОШИРЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ЄС ТА ЙОГО ПОЛІТИКУ, СПРЯЯННЯ РОЗВИТКУ ВІДНОСИН МІЖ УКРАЇНОЮ ТА СОЮЗОМ, ІНФОРМУВАННЯ СТУДЕНТІВ ПРО ПРОГРАМИ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ ЄС, НАДАННЯ ДОПОМОГИ У ПІДГОТОВЦІ НАУКОВИХ ТА ДОСЛІДНИЦЬКИХ РОБІТ З ПИТАНЬ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ, СПРЯЯННЯ УЧАСТІ СТУДЕНТІВ У ЗАХОДАХ ТА ДЕБАТАХ З ПИТАНЬ ДІЯЛЬНОСТІ ЄВРОСОЮЗУ.

«Євробюлетень» завітав до Інформаційного центру Євросоюзу, який діє при Інституті міжнародних відносин Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. Він знаходиться у бібліотеці, займає дві кімнати поруч із читальною залом.

У кімнатах — полиці з документацією, кілька комп'ютерів. Документи надходять головним чином із Люксембургу. На окремому стелажі матеріали, надані Представниц-

твом Євросоюзу в Україні. Усього фонди центру складаються з близько 1300 одиниць зберігання.

— Ось тут знаходяться електронні ресурси. Ось офіційний журнал ЄС. А тут «Євробюлетень», — розповідає Валентина Вишнякова, яка займалася впорядкуванням матеріалів центру. — Ми отримуємо 12 примірників. Два заносимо в базу, два — в читальний зал, а решту роздаємо студентам.

Співробітники бібліотеки пояснюють, що більшість потрібних матеріалів студенти дістають з Інтернету. Через нього мають доступ і до фондів Інформаційного центру Євросоюзу. Якщо ж приходять сюди, то найчастіше беруть матеріали з собою.

— Найбільше студентів цікавлять відносини України та Євросоюзу, — каже Валентина Вишнякова. — До матеріалів центру

можна зайти через сайт університетської бібліотеки. Є система пошуку за ключовими словами. Ми завжди допомагаємо у разі потреби. ★

ДЕ ФУНКЦІОНУЮТЬ ІНФОРМАЦІЙНІ ЦЕНТРИ ЄВРОСОЮЗУ

Національна академія державного управління при Президентіві України
Інститут міжнародних відносин Київського національного університету
ім. Тараса Шевченка

Національний авіаційний університет (Київ)

Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара

Тернопільський національний економічний університет

Чернівецький національний університет ім. Юрія Федьковича

Волинський національний університет ім. Лесі Українки (Луцьк)

Харківський національний економічний університет

Таврійський національний університет імені Вернадського (Сімферополь)

Севастопольський національний технічний університет

ПРОЕКТ ЗІ СТАЛОГО МІСЦЕВОГО РОЗВИТКУ ПІДБИВ ПІДСУМКИ ТРЬОХ РОКІВ ДІЯЛЬНОСТІ

9 грудня у Прилуках Чернігівської області відбувся семінар, присвячений результатам трьох років роботи проекту «Сталий місцевий розвиток в Україні». Він фінансується Європейським Союзом.

Делегація з міста Ромни (зліва направо): заступник міського голови Юрій Литвиненко, міський голова Павло Помаран, бізнесмен Армен Агаханян, чії підприємства надають послуги зі збору сміття та водопостачання.

ПРОЕКТ РЕАЛІЗУЄТЬСЯ У ЧОТИРЬОХ ПІЛОТНИХ МІСТАХ: ПРИЛУКАХ, ІЗЮМІ (ХАРКІВСЬКА ОБЛАСТЬ), РОМНАХ (ПОЛТАВСЬКА), СВЕРДЛОВСЬКУ (ЛУГАНСЬКА), А ТАКОЖ У ПРИЛЕГЛИХ ДО НИХ РАЙОНАХ. Роль Євросоюзу полягає у наданні експертної допомоги та обладнання, потрібного для розвитку цих територій. Бюджет проекту складає 15,5 млн євро.

На семінар у Прилуках зібралися голови чотирьох міст та районних рад, представники обласних та райдержадміністрацій, керівники та фахівці комунальних підприємств, європейські експерти та представники низки міністерств. Вони поділилися набутим досвідом, успіхами та проблемами на шляху сталого місцевого розвитку, своїми робочими планами на 2010 рік.

— Цим проектом ми довели, що зміни на місцевому рівні є можливими, навіть якщо існує багато бар'єрів для автономного і сталого місцевого розвитку, — заявив у Прилуках Голова Представництва ЄС в Україні Жозе Мануел Пінту Тейшейра. — Я розумію, що потреби для розвитку муніципального сектору є величезними, що необхідні подальші дії на підтримку українських муніципалітетів та регіонів. Це залишається серед пріоритетів для подальшого співробітництва між ЄС та Україною.

Посол висловив сподівання, що вже найближчим часом українське керівництво тісніше займеться реформами місцевого самоврядування.

— Сподіваюся, муніципалітети отримають право більш самостійно вирішувати питання, які стосуються їхнього розвитку, — сказав Жозе Мануел Пінту Тейшейра. — У цьому контексті надзвичайно важливим є питання місцевих бюджетів. У часи швидких економічних змін і глобалізації потрібно, щоб місцеве керівництво в Україні не втратило час, очікуючи рішень на верхніх рівнях. Воно вже повинно почати процес модернізації, як це є у випадку чотирьох пілотних міст проекту «Сталий місцевий розвиток».

За словами керівника проекту Бернара Фролішера, найголовнішим результатом його діяльності має стати не отримання нового обладнання, а зміна менталітету та методів роботи і справжнє реформування та модернізація організації мерій та всієї сфери комунальних послуг. Так само мають змінитися взаємовідносини органів місцевого самоврядування з підприємствами, що надають послуги. Та й люди також повинні помінати свої погляди та звички відносно послуг. Зрозуміти, що вони є не лише користувачами, а й також єдиним обов'язковим фінансовим утримувачем комунальних підприємств. Отже, людина має поводитися як власник, що повинен дбати про якість та сталість надання послуг та збереження комунального майна. ★

ЄВРОСОЮЗ ДОПОМАГАЄ ПОКРАЩИТИ ПІДГОТОВКУ ДЕРЖСЛУЖБОВЦІВ

У грудні 2009 року розпочато реалізацію проекту програми Twinning «Розвиток та удосконалення системи підготовки державних службовців в Україні». Він триватиме два роки, бюджет проекту складає близько мільйона євро.

Від України основним його партнером-виконавцем є Національна академія державного управління при Президенті України, від країн-членів ЄС — Французька школа державного управління та Польська національна школа державного управління.

На присвяченій початку проекту прес-конференції директор французького закладу Бернар Буко наголосив, що нині у Франції від-

бувається реформа системи підготовки держслужбовців, отже, її практичний досвід буде запропонований українським партнерам.

Проект сприятиме визначенню нових стратегічних засад державної політики щодо підготовки посадових осіб і держслужбовців, підвищенню ефективності Національної академії державного управління та чотирьох регіональних інститутів держуправління, зміцненню навчального потенціалу НАДУ з акцентом на формуванні нових професійних навичок державних службовців.

— Цей проект має на меті допомогти Україні сформулювати правильну політику підго-

товки держслужбовців, посилити спроможність освітніх установ державної служби, зокрема у Києві, Дніпропетровську, Харкові, Львові та Одесі, а також надати допомогу на технічному рівні, — заявив перший секретар Представництва Євросоюзу в Україні Ханс Райн.

Заступник начальника Головного управління держслужби України Олена Тертишна наголосила, що серед іншого державним службовцям роз'яснять і чинні міжнародні норми, спрямовані на подолання корупції. Це особливо актуально, адже в 2010 році в Україні має набути чинності оновлене антикорупційне законодавство. ★

ЗАПОБІГАННЯ НАСИЛЬСТВУ В СІМ'Ї: ЕКСПЕРТИ ВКАЗАЛИ НА ІСНУЮЧІ ПРОБЛЕМИ

Спільний проект ЄС та ПРООН «Рівні можливості та права жінок в Україні» представив результати дослідження «Оцінка української національної системи запобігання насильству в сім'ї». Воно засвідчило наявність великої кількості проблем у цій сфері.

ОСНОВНІ ТАКІ: НЕДОСКОНАЛІСТЬ ЗАКОНОДАВСТВА, НЕДОСТАТНЯ ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСОБІВ РЕАГУВАННЯ З БОКУ МІЛІЦІЇ, А ТАКОЖ СКЛАДНА ПРОЦЕДУРА ДОКУМЕНТУВАННЯ ВИПАДКІВ НАСИЛЬСТВА В СІМ'Ї.

Зокрема, автори дослідження відзначили низьку ефективність захисних приписів, які забороняють певні дії по відношенню до жертви. Наприклад, наближатися ближче, аніж на визначену відстань. Вони не спрацьовують через відсутність ефективного механізму покарання за їх невиконання. Експерти проекту рекомендують реформувати захисні приписи у систему заборонних судових наказів та вдосконалити систему дотримання таких наказів.

Інша проблема: небажання працівників міліції належним чином займатися випадками насильства у сім'ї. Міліціонери вважають це не серйозним правопорушенням, а «сімейними справами». Тож у разі звернення жертви по допомогу правоохоронці дуже часто намагаються відмовити її від написання заяви та порушення справи.

Досить складною є процедура судово-медичної експертизи жертв насильства у сім'ї — документування отриманих ушкоджень. Установи, що мають компетенцію на проведення цього, знаходяться здебільшого в обласних центрах і мають обмежений графік роботи. Для спрощення процедури експерти радять Міністерству охорони здоров'я своїм наказом надати право проведення документального фіксування ушкоджень жертв поліклінікам та лікарям обласного рівня.

У дослідженні також відзначено брак комплексності в системі надання соціальних послуг жертвам насильства у сім'ї та недоступність їх за межами великих міст. Що стосується впровадження корекційних програм для осіб, які вчиняють насильство в сім'ї, — експерти констатують, що розроблено окремі програми, однак система надання таких послуг в Україні відсутня.

Під час презентації результатів дослідження Сергій Полюк з Відділу програм допомоги Представництва Європейського Союзу в Україні наголосив на неприпустимості насильства в родині. Він зауважив, що ЄС і надалі працюватиме разом з Програмою розвитку ООН та урядом України з метою зменшення рівня таких правопорушень. Сергій Полюк

також повідомив, що ЄС виділив 14 млн євро на фінансування в Україні проектів з прав жінок та дітей на період до 2011 року.

Заступник Постійного представника ПРООН в Україні Йоанна Казана-Вишньовецька підкреслила, що проблема домашнього насильства є нагальною для багатьох держав світу. Саме тому Генеральний секретар ООН Пан гі-Мун оголосив всесвітню кампанію «Разом подолаємо насильство щодо жінок», яка триватиме до 2015 року. Водночас Йоанна Казана-Вишньовецька наголосила, що хоча Україна першою з країн колишнього СРСР ухвалила закон щодо попередження насильства у сім'ї, тут бракує ефективного механізму допомоги жертвам та захисту їх прав. Вона зазначила, що ПРООН охоче підтримала роботу команди експертів з підготовки дослідження «Оцінка української національної системи запобігання насильству в сім'ї» — адже воно має стати першим кроком на шляху інституційної та законодавчої реформи, покликаної допомогти вирішенню проблеми домашнього насильства. ★

ЗАВЕРШИВСЯ СПІЛЬНИЙ АНТИКОРУПЦІЙНИЙ ПРОЕКТ ЄС І РАДИ ЄВРОПИ

Спільний проект Євросоюзу та Ради Європи «Підтримка належного урядування: проект протидії корупції в Україні» завершив свою діяльність. Він тривав із червня 2006 року по грудень 2009-го. Проект сприяв імплементації до законодавства України низки міжнародних антикорупційних стандартів та виконан-

ню рекомендацій Групи держав проти корупції (GRECO).

Найсуттєвіше досягнення проекту — забезпечення сприятливих умов для ухвалення пакету антикорупційних законів і створення державного органу з антикорупційної політики (Урядового уповноваженого з питань антикоруп-

ційної політики). Проект сприяв дискусії щодо ефективності національних антикорупційних стратегій і планів дій задля їх реалізації, реформуванню системи державної адміністрації, кримінальної юстиції та судової системи.

Проект підтримував зусилля, спрямовані на запровадження єв-

ропейських стандартів прозорості фінансування політичних партій і виборчих кампаній та зміцнення системи запобігання корупції в органах місцевого самоврядування. Навчальні заходи в рамках проекту сприяли посиленню потенціалу правоохоронних та судових органів у боротьбі з корупцією. ★

УКРАЇНЦІ ОЗНАЙОМИЛИСЯ З ПОЛЬСЬКИМ ШАХТАРСЬКИМ ДОСВІДОМ

Фінансований Євросоюзом проект «Програма підтримки вугільної галузі в Україні» організував тижневий навчальний тур до Польщі. Метою було ознайомлення українських посадовців із стандартами безпеки у польській вугільній галузі.

Під час відвідання шахти Яс-Мос.

ЗАХІД Є ЧАСТИНОЮ ВІДПОВІДНОГО КОМПОНЕНТУ ПРОЕКТУ. ДО СКЛАДУ ДЕЛЕГАЦІЇ УВІЙШЛИ 11 ПРЕДСТАВНИКІВ МІНВУГЛЕПРОМУ, ДЕРЖАВНОГО ПІДПРИЄМСТВА «ЦЕНТР АЛЬТЕРНАТИВНИХ ВИДІВ НАГЛЯДУ».

У рамках туру відбувся семінар у Польсько-му вищому гірничому управлінні в Катовіце. Польські посадовці та експерти ознайомили гостей з методологічними та законодавчими положеннями щодо запобігання нещасним випадкам, з вимогами до кандидатів на посади інспекторів та технічних робітників у гірничих округах, кваліфікаціями гірників, правилами реагування в разі нещасного випадку, обов'язками та принципами роботи державного вугільного нагляду Польщі. Делегація відвідала вугільну шахту Яс-Мос у Ястшембе-Здруй, ек-

периментальну шахту «Барбара» Центрального гірничого інституту в Міколові, гірничий офіс у Катовіце, архів гірничих досліджень та геологічної документації Польського вищого гірничого управління, підземну соляну шахту-музей «Величка» поблизу Кракова. Також делегація взяла участь у святкуванні Дня шахтаря, під час якого гості змогли ознайомитися з польськими шахтарськими традиціями. Участь у семінарі, робочі зустрічі, жваві дискусії — все це продемонструвало й довело актуальність теми охорони здоров'я й безпеки і для українців, і для поляків, дозволило їм поділитися досвідом щодо покращення стандартів здоров'я та безпеки під землею.

Проект ЄС «Програма підтримки вугільної галузі» розпочато у вересні 2008 року і три-

ватиме він до кінця 2010-го. Метою є надання підтримки для пришвидшення розвитку вугільної промисловості та її реструктуризацію, що базуватиметься на засадах соціальної відповідальності й економічної ефективності. Такий підхід має сприяти поступовому вирішенню проблеми довкілля, а також зменшенню екологічної шкоди від видобування вугілля та закриття неприбуткових шахт. Крім цього, проект націлений на допомогу Міністерству вугільної промисловості України та іншим зацікавленим сторонам у значному вдосконаленні стандартів безпеки праці шляхом розробки пілотної схеми, яка слугуватиме моделлю для подальшого розвитку стандартів безпеки праці.

НА КІЛЬКА ЗАПИТАНЬ «СВРІОБЮЛЕТЕНЯ» ВІДПОВІЛА ЗАСТУПНИК КЕРІВНИКА ПРОЕКТУ ІРИНА ЧЕРНИШ.

— 2009 року було відкрито три офіси проекту — в Луганську, Донецьку та Львові. Чи вийшли вони вже, так би мовити, на проектну потужність своєї роботи?

— Так, офіси вже вийшли на повну потужність і будуть працювати до повного завершення «польової роботи», тобто до березня-квітня цього року.

— Які найголовніші події очікують на проєкт у 2010-му?

— Ми плануємо принаймні три поїздки з обміну досвідом до Німеччини та Польщі. Також навчальні п'ятиденні семінари для відібраних фахівців Мінвуглепрому та його структур — таких семінарів пройде щонайменше дві серії. Крім цього, у планах низка заходів для преси та тематичні семінари з питань безпеки праці, екологічних питань та перспектив розвитку вугільної галузі України. ★

ЕНЕРГЕТИЧНА ПРОГРАМА ПРОВЕЛА ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЗАХІД

У середині грудня фінансована Євросоюзом програма «Міждержавне транспортування нафти та газу до Європи» (INOGATE) провела інформаційний захід для українських експертів з енергетики та інших учасників енергетичного ринку. Участь у ньому взяли 35 представників з Міністерства палива та енер-

гетики, національних регуляторних органів, Представництва Євросоюзу в Україні, енергетичної промисловості, наукових кіл та міжнародних організацій.

У своєму виступі перший секретар Представництва ЄС Ханс Райн представив огляд про-

ектів INOGATE в Україні та їх подальшого розвитку. Учасникам було презентовано Робочу програму INOGATE на 2009–2010 роки та майбутні проекти INOGATE. Інші презентації й дискусії стосувалися поточних проєктів у галузі метрології, безпеки постачання газу, гармонізації стандартів та залучення інвестицій. ★

ХВИЛЮЮЧЕ ПОЄДНАННЯ: МІСТЕРІЯ РІЗДВА Й ПІДНЕСЕННЯ НОВОГО РОКУ

Різдвяно-новорічні свята є одними з найулюбленіших у країнах Європи. Вони несуть сподівання, радість, оптимізм. Містерія Різдва й піднесення Нового року — хвилююче поєднання.

У ТІЙ ЧАСТИНІ ЄВРОПИ, ЩО НА ЗАХІД ВІД УКРАЇНИ, НАЙГОЛОВНИШИМ Є РІЗДВО, ЯКЕ ВСІ КРАЇНИ ЄВРОСОЮЗУ СВЯТКУЮТЬ 25 ГРУДНЯ.

Киянка **Галина ВАКАР** живе нині в Італії, поблизу Мілана. Вона розповіла «Євробюлетеню» про свої враження від святкування Різдва:

— Це улюблене свято італійців. Готувати-ся до нього починають майже за два місяці. Ресторани ще у листопаді виставляють святкове меню, гірляндами прикрашають дороги та площі міст. Кожна сім'я вдома встановлює невеличке презепіо (вертеп). Великих розмірів, у зріст людини, його будують на центральних площах та у храмах. Для італійців презепіо є важливою частиною Різдва. Вони годинами можуть просто милуватися ним та розповідати своїм дітям про народження Христа.

З великою відповідальністю італійці ставляться до вибору різдвяних подарунків. На них витрачають чималі кошти. Подарунки одному ставлять під ялинку в ніч з 24 на 25 грудня. Розпаковують їх опівночі.

А вдень 25-го італійці влаштовують пишний святковий обід, який відбувається лише в родинному колі, починається приблизно опівдні й триває кілька годин. На столі обов'язково має бути котекіно — свиняча ратиця; страва зі шпинату у формі маленьких кульок, які нагадують монети. Вважається, чим більше їх з'їси, тим багатший будеш. Готують лазанью, смажать рибу. Обов'язково є різдвяна випічка — панетонне чи пандоро із цукатами та горіхами. За різдвяним столом італійці п'ють багато вина. Після обіду сідають грати в карти або тамболу (різновид лото). Увечері та наступного дня — у День Святого Стефана, йдуть у кінотеатри. В ці дні показують фільми про Різдво та нове кі-

но, яке тільки вийшло у прокат. Квитки на сеанси коштують в середньому лише 10 євро. Проте зазвичай вільні місця у кінотеатрі в ці дні знайти складно.

А потім настає Новий рік. За всього розмаїття, новорічні свята в різних країнах мають спільні риси: це прощання зі старим роком, сподівання, що неприємності залишаться в минулому, а в Новому році все зміниться на краще. Водночас кожна країна дотримується своїх традицій.

У Румунії, наприклад, у новорічні пироги прийнято запікати маленькі сюрпризи — монетки, порцелянові фігурки, каблучки, стручки гіркого перцю. Знайдена в солодощах каблучка має принести багато щастя. А стручок перцю розвеселить тих, кому він не дістався.

У Франції під Новий рік запікають у пряник біб — на щастя. У Шотландії напередодні свята підпалюють смолу в бочці й котять її по вулицях. Шотландці вважають це символом спалення старого року. Після цього дорoga Новому року відкрита. Перша людина, що ввійшла в будинок після початку Нового року, приносить щастя або невдачу. Темнолосий чоловік з подарунком — на щастя.

В Уельсі, відправляючись у гості на зустріч Нового року, варто захопити шматочок вугілля й кинути його в розпалюваний у новорічну ніч камін. Це свідчить про дружні наміри гостей. Рівно опівночі потрібно розчинити навстіж двері, щоб випустити Старий рік і впустити Новий.

В Італії напередодні Нового року прийнято викидати старі речі й купувати замість

них нові. А якщо старих немає, то доводиться викидати нові, інакше щастя обійде дід стороною.

Жителі Греції, йдучи в гості святкувати Новий рік, беруть із собою камінь, який залишають біля порога будинку, куди прийшли. Якщо камінь важкий, говорять: «Нехай багатство хазяїна буде важким, як цей камінь». А якщо маленький, то бажають: «Нехай негаразди в домі господаря будуть такими ж незначними, як цей камінь».

Болгари, зібравшись на новорічне свято, на кілька хвилин гасять світло. Це називають хвилинами новорічних поцілунків, таємницю яких зберігає темрява.

Звісно, надзвичайно важливим завжди був вибір страв на новорічному столі. Кожна страва наділена в різних країнах у різних народів своїм особливим змістом і значенням.

У Франції традиційною для новорічного столу є смажена індичка. А от у Австрії чи Угорщини вважають, що не варто їсти в новорічну ніч страви з птиці — полетить щастя.

У Польщі на новорічному столі можна нарахувати рівно дванадцять страв. І жодного м'ясного! Грибний суп або борщ, каша ячмінна з чорносливом, галушки з олією, на солодке шоколадний торт. Обов'язково — риба. Вона в багатьох країнах вважається символом сімейного щастя і благополуччя. Схоже частування виставляють і в Чехії та Словаччині. У Німеччині на Новий рік подають яскраво розфарбовану тачу з яблуками, горіхами, ізюмом і пирогами. Символізм такий: яблуко — плід пізнання добра і зла, горіхи з їхньою твердою шкарлупою і смачною серцевиною символізують таємниці й труднощі життя. У Німеччині говорять: «Бог дав горіх, а людина повинна розколоти його». ★

ЦЬОГОРІЧНИЙ БЮДЖЕТ ЄС СТАНОВИТЬ ПОНАД 140 МІЛЬЯРДІВ ЄВРО

Європейський парламент ухвалив у середині грудня бюджет ЄС на 2010 рік. Його доходна частина становить понад 140 млрд євро.

— Це бюджет відновлення — заявив Комісар ЄС з питань фінансового програмування та бюджету Альгїрдас Шемета. — Йдеться про те, щоб бути готовими до кращих часів, підтримувати зайнятість, стимулювати зростання. Незважаючи на важку економічну ситуацію, бюджет-2010 гарантує фінансові ре-

сурси для підтримки реалізації програм ЄС та сфокусований на сферах, що стосуються відновлення економіки.

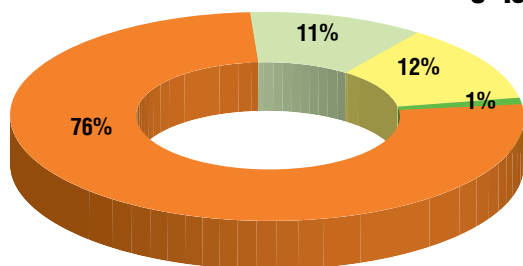
Поки що не визначено, скільки коштів виділять на майбутню Дипломатичну службу зовнішньої дії Євросоюзу, яка нараховуватиме п'ять тисяч співробітників. Її створять відпо-

відно до положень Лісабонської угоди, що набула чинності у грудні 2009 року. Очікується, що розміри фінансування служби будуть узгоджені Високим представником ЄС з питань спільної зовнішньої та безпекової політики Кетрін Ештон та європарламентаріями у березні-квітні цього року. ★

Бюджет-2010 в цифрах (основні статті витрат)

Прогнозовані витрати за сферами діяльності ЄС (млрд євро)	Бюджет-2010	Зміни порівняно з бюджетом-2009 (%)
Стале зростання	64,3	+3,3
<i>Конкурентність, включаючи</i>	14,9	+7,9
Освіту та тренінги	1,1	+4,4%
Дослідження	7,5	+11,7
Конкурентність та інновації	0,5	+3,4
Транспорт та енергетичну мережу	2,0	+10,2
Соціальну політику	0,2	+22,7
Енергетичні проекти (Європейський план з економічного відновлення)	2,0	-1,0%
<i>Згуртованість, включаючи</i>	49,4	+2,0%
Зближення	40,4	+3,7%
Регіональну конкуренцію та зайнятість	7,6	-6,2%
Територіальне співробітництво	1,2	+3,7%
Природні ресурси	59,5	+5,4%
Довкілля	0,3	-3,2
Витрати на сільське господарство та пряму допомогу	43,8	+6,4
Розвиток сільськогосподарських територій	14,4	+2,6
Рибальство	0,9	+2,6
Громадянство, безпека, свобода та юстиція	1,7	+10,5
<i>Свобода, безпека та юстиція, включаючи фундаментальні права і юстицію, свободу та безпеку, міграцію</i>	1,0	+16,2
<i>Громадянство, включаючи культуру, медіа, охорону здоров'я та захист споживачів</i>	0,7	+28,2
ЄС як глобальний гравець	8,1	+0,5%
Передвступна допомога	1,6	+4,5%
Європейське сусідство	1,7	+3,4
Співробітництво з розвитку	2,5	+3,9
Гуманітарна допомога	0,8	+3,0
Демократія і права людини	0,2	+3,4
Спільна зовнішня та безпекова політика	0,3	+15,9
Інструмент стабільності	0,2	+16,7
Адміністрування	7,9	+3,8%
Європейська Комісія	3,6	+2,6%
Інші інституції	2,9	+4,7%
Всього	141,5	+3,6%

З чого складається бюджет ЄС

- Внески країн-членів
- Надходження від податку на додану вартість
- Митні збори та цукровий збір
- Інше (невикористані кошти з попередніх років, штрафи компаній, які порушили закони конкуренції або інші закони тощо)

ІСПАНІЯ ОПРИЛЮДНИЛА ПРІОРИТЕТИ ПРЕЗИДЕНТСТВА

3 1 січня головування в Євросоюзі розпочала Іспанія. Напередодні різдвяно-новорічних свят її прем'єр-міністр Хосе Луїс Сапатеро оприлюднив пріоритети іспанського президентства.

ГОЛОВНІ З НИХ ТАКІ: ЦІЛКОВИТИЙ ПЕРЕХІД НА ЖИТТЯ ЗА ПРАВИЛАМИ ЛІСАБОНСЬКОЇ УГОДИ, ЗМІЦНЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО ВІДНОВЛЕННЯ ТА УХВАЛЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ СТРАТЕГІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ДО 2020 РОКУ, ЗМІЦНЕННЯ ПРИСУТНОСТІ І ВПЛИВУ ЄВРОСОЮЗУ НА МІЖНАРОДНИЙ АРЕНІ Й ЗБІЛЬШЕННЯ УВАГИ ІНСТИТУЦІЙ ЄС ДО ЙОГО ГРОМАДЯН.

Прем'єр-міністр наголосив, що економічне відновлення має проявлятися в поверненні на шлях створення нових робочих місць і досягнення прогресу щодо сталості державного фінансування. На його думку, Євросоюзу час відходити від заходів із підтримки фінансового сектору та стимулювання попиту.

Державний секретар країни з питань ЄС Дієго Лопез Гаррідо повідомив, що на час іспанського президентства заплановано рекордну кількість самітів — близько десяти. Зустрічі на найвищому рівні відбудуться з США, країнами Латинської Америки, Марокко, Пакистаном, Росією, Канадою, країнами Середземномор'я.

Відповідаючи на запитання «Німецької хвилі» про співробітництво ЄС та України, Дієго Лопез Гаррідо сказав:

Прем'єр-міністр Іспанії Хосе Луїс Сапатеро (зліва), Високий представник ЄС з питань спільної зовнішньої та безпекової політики Кетрін Ештон, Президент Європарламенту Єжи Бузек.

— Україна хоче мати європейську перспективу. Ми бачимо її, інші країни у цьому регіоні як країни, які мають зміцнювати співробітництво з Європейським Союзом. На сьогодні через ситуацію в українській внутрішній та зовнішній політиці найкраще — це належати до Східного партнерства.

Також іспанський міністр наголосив, що Україна — це європейська країна, і наступний крок її зближення з ЄС може відбутися. За його словами, демократичну країну, яка виконала всі закріплені в документах вимоги, можна й запросити до Європейського Союзу. 🌟

КАНДИДАТИ НА ПОСАДИ КОМІСАРІВ

СКЛАДАЛИ ІСПИТИ В ЄВРОПАРЛАМЕНТІ

У січні у Брюсселі та Страсбурзі проходила процедура затвердження кандидатів на посади Комісарів ЄС. Для них вона досить складна й малопримітна. На єврожаргоні це ще називають «grilling» — «підсмажування».

СПОЧАТКУ МАЙБУТНІХ КОМІСАРІВ «ДОПИТУЮТЬ» У КОМІТЕТАХ ЄВРОПАРЛАМЕНТУ. Перед тим вони письмово відповідають на надіслані парламентаріями запитання, разом з ними

подають на слухання резюме й декларацію про фінансові інтереси. Сама процедура співбесіди займає три години в профільному комітеті Європарламенту. Метою є визначити відповідність людини посаді, на яку вона пропонується, її компетентність.

Графік «підсмажування» було оприлюднено за два тижні до його початку, 20 грудня.

У Брюсселі слухання кандидатів тривали до 15 січня, потім ще частину з них «допитували» 18–19 січня в Страсбурзі. Після слухань комітет оцінює кандидата на посаду комісара, письмові результати надсилають Президенту Європарламенту. Згодом всі висновки комітетів розглядаються спільно

Президентом ЄП, лідерами усіх політичних груп та керівниками парламентських комітетів.

Після цього 26 січня Європарламент на своєму пленарному засіданні затверджував усю Колегію Єврокомісії. Представляв кандидатів на комісарів Президент ЄК Жозе Мануел Баррозу. При чому Європарламент в таких випадках голосує за всіх кандидатів одразу — він не може, скажімо, не затвердити когось одного.

Коли вся та довга й неординарна процедура відбувалася, цей номер журналу був уже в друці. Про її результати ми розповімо в наступному числі «Євробюлетеня». 🌟

СЕРБІЯ ПОДАЛА ЗАЯВКУ НА ВСТУП ДО ЄС

22 грудня Сербія подала заявку на вступ до Європейського Союзу. Президент країни Борис Тадіч урочисто вручив її прем'єр-міністру головуючої тоді в ЄС Швеції Фредріку Рейнфельдту.

Під час урочистої церемонії подання заявки на членство Сербії в ЄС (зліва направо): Президент Сербії Борис Тадіч, прем'єр-міністр Швеції Фредрік Рейнфельдт, Комісар ЄС з питань розширення Оллі Рен.

— Я вітаю цей історичний крок Сербії. Це засвідчує велику рішучість сербського уряду й широку народну підтримку ідеї приєднання країни до ЄС. Членство Сербії є важливим не лише для неї, але й для регіону в цілому, — заявив Фредрік Рейнфельдт.

Президент Сербії Борис Тадіч сказав:

— Це історичний день для моєї країни. Десять років драматичного життя, десять років після закінчення війни, десять років після завершення нашої ізоляції... Протягом усього цього часу нашою головною метою було привести Сербію до Євросоюзу. Тепер ми будемо продовжувати реформи з надією отримати повноцінне членство в ЄС.

Навесні 2009 року між Сербією та ЄС було підписано Угоду про асоціацію і стабілізацію. Відтоді влада на чолі з Борисом Тадічем здійснила багато реформ. Також Белград активізував співробітництво з Міжнародним трибуналом ООН по колишній Югославії, в результаті чого перед судом постали кілька сербських політичних лідерів часів балканського конфлікту.

Комісар ЄС з питань розширення Оллі Рен припустив, що повноцінного членства в Євросоюзі Сербія зможе досягти протягом наступних десяти років.

— Єврокомісія з нетерпінням очікує на роботу із Сербією. Вона є ключовою країною Західних Балкан. Зараз весь цей регіон рухається в напрямку ЄС. Це важливо з точки зору підтримки миру, — сказав він.

Звісно, Сербії залишається здійснити ще багато реформ. Тепер її заявку має розглянути Рада ЄС. У разі позитивного рішення — а це означає офіційне визнання країни кандидатом на вступ — Єврокомісії буде дано завдання визначити можливу дату початку переговорів про приєднання. ★

ЄВРОСОЮЗ ДОПОМАГАЄ ПІВНІЧНОМУ КІПРУ

259 мільйонів євро виділила Єврокомісія на 2010 рік у рамках Програми допомоги турецькій громаді Кіпру. У грудні було завершено підписання відповідних контрактів, переважно грантових. Усього укладено 880 угод на виконання проектів, фінансованих ЄС.

— Як і було обіцяно 2004 року, Європейський Союз надає велику допомогу турецькій громаді Кіпру з метою покінчити з її ізоляцією та сприяти возз'єднанню острова, — заявив Комісар ЄС з питань розширення Оллі Рен. — Єврокомісія змогла освоїти практично всі кошти, наявні для проектів, в непростому політичному та правовому середовищі. Це значне досягнення. Європейський Союз зобов'язується підтримати возз'єднання острова усіма можливими засобами, і це буде в інтересах жителів Кіпру та ЄС.

Виділені Євросоюзом гроші підуть, зокрема, на таке: 35 млн євро надаються на гранти для неурядових організацій, шкіл, сіл, студентів, малих та середніх підприємств; 6,6 мільйона — на реалізацію проектів з метою збільшення довіри та примирення між двома кіпрськими громадами; 3,5 мільйона спрямовуються Комітету з розшуку осіб, зниклих безвісти; 73 млн євро призначено для проектів з покращення якості води у північній частині Кіпру. І 14,5 мільйона — на гармонізацію законодавства північного Кіпру з законодавством Європейського Союзу. ★

Фамагуста — столиця північного Кіпру.

СТВОРЕНО СПІЛЬНИЙ «КАЗАН» ДЛЯ ЗАХІДНИХ БАЛКАН

Європейська Комісія, Європейський інвестиційний банк, Європейський банк реконструкції та розвитку та Банк розвитку Ради Європи започаткували у грудні Інвестиційний фонд Західних Балкан (ІФЗБ). Він покликаний фінансувати в регіоні пріоритетні проекти.

МЕТОЮ ІФЗБ Є ЗІБРАТИ ДО СПІЛЬНОГО «КАЗАНУ» ФІНАНСИ З РІЗНИХ ДЖЕРЕЛ, ГРАНТИ Й КРЕДИТИ, ТА КООРДИНУВАТИ ЇХ ВИКОРИСТАННЯ У КРАЇНАХ РЕГІОНУ. Пріоритет номер один — інфраструктурні сектори, включаючи соціальну інфраструктуру. Також передбачено підтримку малих та середніх підприємств, проектів з підвищення енергоефективності тощо.

На першій зустрічі координаційного комітету фонду було вирішено виділити 26 млн євро грантів для технічної допомоги в реалізації 26 проектів у різних секторах. Очікується, що ці проекти, своєю чергою, залучать 2,2 млрд євро кредитів від міжнародних фінансових інституцій.

— У нинішній неспокійний час процес розширення ЄС є якорем стабільності для країн Західних Балкан, — заявив Комісар ЄС з питань розширення Оллі Рен. — ЄС працює в регіоні, щоб пом'якшити вплив економічної кризи. Інвестиційний фонд Західних Балкан є наочною демонстрацією наших спільних зусиль на підтримку інтеграції та економічного відновлення регіону.

На думку віце-президента ЄІБ Даріо Скканнапіє, створення ІФЗБ свідчить про виконання донорами регіону зобов'язань щодо якісності та більшої за обсягами допомоги.

— Координація та ефективніше збирання грантів і кредитів може призвести до суттєвого покращення ефективності донорської допомоги на Західних Балканах, і Європейський інвестиційний банк продовжуватиме збільшувати свою участь в такому співробітництві, — сказав він.

На фото (зліва направо): перший віце-президент ЄБРР Варел Фріман, віце-президент ЄІБ Даріо Скканнапіє, прем'єр-міністр Швеції Карл Більдт, Комісар ЄС з питань розширення Оллі Рен та керуючий БРРЕ Рафаель Аломар.

Перший віце-президент ЄБРР Варел Фріман додав:

— Створений спільно нашими інституціями Інвестиційний фонд Західних Балкан є інноваційним та ефективним інструментом збору фінансових ресурсів, спрямованих на допомогу країнам у кращому доступі до фінансів для пріоритетних проектів та покращення впливу цих інвестицій на регіон в цілому.

ІФЗБ складається зі спільних фондів: грантового та кредитного. На гранти фінансуватимуть приготування до реалізації проектів та їх імплементацію в Албанії, Боснії і Герцеговині, Хорватії, Македонії, Косово, Чорногорії та Сербії. Якісна підготовка до здійснення проекту є надзвичайно важливою для залучення в подальшому кредитів та успішного

внеску в економічне зростання на Західних Балканах й підготовки до вступу до ЄС.

Єврокомісія вже виділила близько 110 млн євро грантів на підтримку проектів муніципальної інфраструктури та технічної допомоги в регіоні. ЄІБ, ЄБРР та БРРЕ мають надати по 10 млн євро. Очікується, що свої внески зроблять країни-члени ЄС та інші донори.

Спільний кредитний фонд доповнюватиме грантовий. Європейський інвестиційний банк та Європейський банк реконструкції та розвитку зобов'язалися зробити доступними для країн регіону кредити на суму 1 млрд євро. Також Банк розвитку Ради Європи заявив про наміри збільшити фінансування соціальних проектів Західних Балкан. ★

РОЗПОЧНУТЬСЯ ПЕРЕГОВОРИ ЩОДО УГОД ПРО АСОЦІАЦІЮ З АЗЕРБАЙДЖАНОМ, ГРУЗІЄЮ ТА ВІРМЕНІЄЮ

Європейський Союз розпочне в осяжній перспективі переговори з укладення угод про асоціацію з Азербайджаном, Вірменією та Грузією. У грудні Рада ЄС із загальних справ та зовнішніх відносин затвердила підготовлені

Єврокомісією директиви на ведення цих перемовин.

Рада у своїх висновках також наголосила, що водночас ЄС готовий розпочати переговори щодо створення зони вільної тор-

гівлі з тими закавказькими країнами, які приєдналися до Світової організації торгівлі. На сьогодні це Грузія й Вірменія.

Рада міністрів ЄС привітала прагнення трьох країн щодо посилен-

ня відносин з Євросоюзом й висловила готовність і надалі сприяти стабільності, співпраці та добробуту на Південному Кавказі, у тому числі шляхом надання програм технічної допомоги. ★

ЄВРОСОЮЗ РОЗЧАРОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТАМИ КЛІМАТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

У Копенгагені у грудні відбулася міжнародна конференція з питань зміни клімату. Участь у ній взяли представники 192 країн. На жаль, форум не виправдав сподівань — учасники не виробили юридично зобов'язуючого документа, який мав би на меті зменшення викидів в атмосферу парникових газів.

Павільйон Євросоюзу на копенгагенській конференції.

САМЕ ЦЬОГО ДОБИВАВСЯ ЄВРОСОЮЗ. ПЕРЕГОВОРИ В КОПЕНГАГЕНІ ПРОХОДИЛИ ДОСІТЬ ВАЖКО, ЧАСОМ ДРАМАТИЧНО. В результаті домовленостей було досягнуто порівняно невеликою групою держав, включаючи США, Китай, Індію та країни Євросоюзу. Він є, власне, політичною декларацією. Її підписанти підтвердили мету — не допустити глобального потепління більш ніж на 2°C. Документ містить обіцянку з боку розвинених країн виділити на період 2010–2012 років 30 млрд доларів США на допомогу країнам, що роз-

виваються, у адаптації до кліматичних заходів, зменшення викидів CO₂, запобігання вищезгаданому лісів тощо.

Обіцяні кошти акумулюватимуть у новоствореному Копенгагенському зеленому кліматичному фонді й через нього спрямовуватимуть на вищезгадані потреби. З них близько 3,6 млрд доларів будуть виділені з бюджету США, 11 мільярдів дасть Японія й 10,6 мільярда — Євросоюз. Ці кошти будуть своєрідним «швидким стартом» початку такого фінансування. Починаючи від 2020 року воно

становитиме 100 млрд доларів щороку. Європейський Союз вважає, що досягнуті в Копенгагені домовленості є недостатніми.

— Я б хотів більшого, — заявив на підсумковій прес-конференції прем'єр-міністр голландської в ЄС Швеції Фредрік Рейнфельдт. — Домовленості не вирішують питання кліматичних змін. Але це перший крок, він важливий. У Копенгагені ми хотіли вийти з глухого кута: або щось робимо — або ні. Тут ми побачили, що країни все ж таки доклали зусиль до напрацювання спільної мети. Навіть ті, які заявляли, що не хочуть брати жодних зобов'язань.

Ще відвертішим був Президент Єврокомісії Жозе Мануел Баррозу.

— Досягнуті домовленості краще, ніж відсутність будь-яких домовленостей. Це був позитивний крок, але однозначно нижчий за наші амбіції. Я не буду приховувати мого розчарування стосовно того, що поки що не йшлося про зобов'язуючу природу майбутньої угоди. У цьому узгоджений сьогодні текст не виправдав наших сподівань, — заявив він на підсумковій прес-конференції. — Ми залишаємося переконаними: важливо всім світом взяти зобов'язання щодо дій, необхідних для боротьби зі змінами клімату.

За словами Генерального секретаря ООН Пан Гі-Муна, юридично зобов'язуючої угоди планується досягти протягом 2010 року. ★

Євросоюз добивався укладення в Копенгагені юридично зобов'язуючої угоди, яка б містила від країн конкретні зобов'язання щодо зменшення викидів парникових газів. ЄС стоїть на тому, що для недопущення глобального потепління більше ніж на 2°C, світ повинен скоротити викиди до 2020 року на 20% порівняно з 1990 роком. Частиною плану ЄС була допомога країнам, що розвиваються, з боку розвинених держав — створення відповідного фонду. За розрахунками Єврокомісії, на це потрібно 100 млрд євро щорічно. Водночас ЄС виступає за допомогу країнам, що розвиваються, шляхом передання їм нових технологій, що має призвести до меншого споживання нафти й газу в світі.

Коротка нарада в перерві засідання: лідерам ЄС є що обговорити.

КОПЕНГАГЕН ВИЗНАНО «НАЙЗЕЛЕНІШОЮ» ЄВРОПЕЙСЬКОЮ СТОЛИЦЕЮ

Копенгаген нині «найзеленіше» велике місто Європи. Відповідне дослідження було проведене на замовлення німецької корпорації «Сіменс». Досліджували 30 найбільших міст 30 європейських країн на предмет їхньої турботи про довкілля.

ТАК ЗВАНІЙ ЗЕЛЕНИЙ ІНДЕКС ЄВРОПЕЙСЬКИХ МІСТ ФОРМУВАВСЯ З ВОСЬМИ КАТЕГОРІЙ: ВИКИДИ CO₂, ЕНЕРГІЯ, БУДІВЛІ, ВОДА, ЯКІСТЬ ПОВІТРЯ, ВІДХОДИ ТА ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬ, ТРАНСПОРТ, ПРИРОДООХОРОННИЙ МЕНЕДЖМЕНТ. Вони, своєю чергою, ґрунтуються на 30 індивідуальних показниках: 16 кількісних (наприклад, споживання води та енергії чи використання громадського транспорту на душу населення) та 14 якісних — цілі зі зменшення викидів CO₂ у повітря, запроваджені в місті заходи з захисту навколишнього середовища тощо.

Загалом, відзначають дослідники, «зелена» політика майже в усіх досліджених європейських мегаполісах досить успішна. Наприклад, показники викидів CO₂ на душу населення менші, ніж загальний показник по Євросоюзу.

Лідером у цьому є Осло — кожен його мешканець викидає за рік в атмосферу 2,5 т двоокису вуглецю, тоді як середня цифра по ЄС становить 8,5 т.

Київ посідає у загальному рейтингу останнє місце. Головною його проблемою, на думку авторів дослідження, є надмірне використання енергії. Причина цього явища — звичка до дешевих енергоносіїв й, відповідно, надмірне їх витрачання.

Лише у трьох категоріях українська столиця змогла уникнути останнього місця. Найкращі справи у Києва щодо транспорту — 19 сходинка разом із Парижем, Вільнюсом та Загребом. Такий відносно високий показник пояснюється головним чином високим рівнем користування киянами метрополітеном та трамваями: існує розгалужена їх мережа,

до того ж квитки на проїзд здешевлюють субсидії з боку держави.

Київ багатий водними ресурсами — це забезпечило йому 22 місце в категорії «Вода». Разом з тим 2007 року споживання її на душу населення склало 266 кубометрів — один з найвищих показників у Європі (середній для 30 досліджених міст становить 105 кубів).

Також експерти відносно високо оцінили «зелену» політику столичної влади — 23 місце, головним чином через наявність у структурі держадміністрації окремого природоохоронного департаменту. Водночас наголошено на низькому залученні громадськості до вирішення питань довкілля, непрозору використанні коштів на це й слабкий рівень інформування мешканців міста про екологічні проблеми. ★

Загальний рейтинг	
Місто	Кількість балів
1 Копенгаген	87.31
2 Стокгольм	86.65
3 Осло	83.98
4 Відень	83.34
5 Амстердам	83.03
6 Цюріх	82.31
7 Гельсінкі	79.29
8 Берлін	79.01
9 Брюссель	78.01
10 Париж	73.21
11 Лондон	71.56
12 Мадрид	67.08
13 Вільнюс	62.77
14 Рим	62.58
15 Рига	59.57
16 Варшава	59.04
17 Будапешт	57.55
18 Лісабон	57.25
19 Любляна	56.39
20 Братислава	56.09
21 Дублін	53.98
22 Афіни	53.09
23 Таллінн	52.98
24 Прага	49.78
25 Стамбул	45.20
26 Загреб	42.36
27 Белград	40.03
28 Будапешт	39.14
29 Софія	36.85
30 Київ	32.33

CO ₂	
Місто	Кількість балів
1 Осло	9.58
2 Стокгольм	8.99
3 Цюріх	8.48
4 Копенгаген	8.35
5 Брюссель	8.32
6 Париж	7.81
7 Рим	7.57
8 Відень	7.53
9 Мадрид	7.51
10 Лондон	7.34

Енергетика	
Місто	Кількість балів
1 Осло	8.71
2 Копенгаген	8.69
3 Відень	7.76
4 Стокгольм	7.61
5 Амстердам	7.08
6 Цюріх	6.92
7 Рим	6.40
8 Брюссель	6.19
9 Лісабон	5.77
10 Лондон	5.64

Будівлі	
Місто	Кількість балів
=1 Берлін	9.44
=1 Стокгольм	9.44
3 Осло	9.22
4 Копенгаген	9.17
5 Гельсінкі	9.11
6 Амстердам	9.01
7 Париж	8.96
8 Відень	8.62
9 Цюріх	8.43
10 Лондон	7.96

Транспорт	
Місто	Кількість балів
1 Стокгольм	8.81
2 Амстердам	8.44
3 Копенгаген	8.29
4 Відень	8.00
5 Осло	7.92
6 Цюріх	7.83
7 Брюссель	7.49
8 Братислава	7.16
9 Гельсінкі	7.08
=10 Будапешт	6.64
=10 Таллінн	6.64

Вода	
Місто	Кількість балів
1 Амстердам	9.21
2 Відень	9.13
3 Берлін	9.12
4 Брюссель	9.05
=5 Копенгаген	8.88
=5 Цюріх	8.88
7 Мадрид	8.59
8 Лондон	8.58
9 Париж	8.55
10 Прага	8.39

Сміття і використання земель	
Місто	Кількість балів
1 Амстердам	8.98
2 Цюріх	8.82
3 Гельсінкі	8.69
4 Берлін	8.63
5 Відень	8.60
6 Осло	8.23
7 Копенгаген	8.05
8 Стокгольм	7.99
9 Вільнюс	7.31
10 Брюссель	7.26

Якість повітря	
Місто	Кількість балів
1 Вільнюс	9.37
2 Стокгольм	9.35
3 Гельсінкі	8.84
4 Дублін	8.62
5 Копенгаген	8.43
6 Таллінн	8.30
7 Рига	8.28
8 Берлін	7.86
9 Цюріх	7.70
10 Відень	7.59

Природоохоронний менеджмент	
Місто	Кількість балів
=1 Брюссель	10.00
=1 Копенгаген	10.00
=1 Гельсінкі	10.00
=1 Стокгольм	10.00
=5 Осло	9.67
=5 Варшава	9.67
=7 Париж	9.44
=7 Відень	9.44
9 Берлін	9.33
10 Амстердам	9.11

ЗАВЕРШЕНО ТРИВАЛУ «БАНАНОВУ» СУПЕРЕЧКУ

У грудні було завершено найдовшу в історії Світової організації торгівлі суперечку — між Євросоюзом та країнами Латинської Америки. Вона стосувалася умов імпорту на ринок ЄС південноамериканських бананів й тривала понад 15 років.

1993 РОКУ КРАЇНИ ЄС ЗВІЛЬНИЛИ ВІД МИТА ПОСТАЧАЛЬНИКІВ БАНАНІВ З КОЛИШНІХ ЄВРОПЕЙСЬКИХ КОЛОНІЙ У АФРИЦІ ТА КАРИБАХ, АЛЕ ВОДНОЧАС ЗАПРОВАДИЛИ СТЯГНЕННЯ 176 ЄВРО ЗА ТОННУ БАНАНІВ З БРАЗИЛІЇ, КОЛУМБІЇ, КОСТА-РІКИ, ЕКВАДОРУ, ГВАТЕМАЛІ, ГОНДУРАСУ, МЕКСИКИ, НІКАРАГУА, ПАНАМИ, ПЕРУ ТА ВЕНЕСУЕЛІ. Це й стало причиною суперечки.

Згідно з досягнутими у грудні домовленостями, Євросоюз знизить імпорتنі тарифи на банани з країн Південної Америки зі 176 євро за тону до 148 євро, а з 2017 року — до 114 євро за тону. Зі свого боку південноамериканські держави припиняють всі справи проти ЄС в рамках СОТ.

Водночас досягнутий компроміс передбачає можливість для ЄС й надалі підтримувати виробників бананів з країн Африки та Карибського басейну. Вони продовжать користуватися правом доступу на ринок Союзу без мит та квот у рамках чинних торговельних угод. Крім того, ЄС пообіцяв надати зі свого бюджету 200 млн євро для допомоги цим країнам у кращій адаптації до конкуренції з боку південноамериканців.

— Це найкращі домовленості з тих, що можливо було досягти, — заявив Комісар ЄС з питань розвитку та гуманітарної допомоги Карел де Гюхт. — Я розумію, що виробники Африки й Карибського регіону постають перед викликом у пристосуванні до нової ситуації. Але ЄС зробить все можливе, щоб допомогти їм.

Нині імпортери з країн Латинської Америки займають майже 60% ринку бананів ЄС. На постачальників з Африки та Карибських островів припадає 20%, і стільки ж мають самі країни Євросоюзу, переважно Франція та Іспанія. ★

ЄС НАЦІЛЮЄТЬСЯ НА ПІВДЕННО-СХІДНІ АЗІЙСЬКІ РИНКИ

Рада ЄС схвалила мандат Єврокомісії на проведення переговорів з укладення угод про вільну торгівлю з країнами Асоціації південно-східних азійських націй (ASEAN). Першим у черзі Сингапур, який є найважливішим торговельним партнером ЄС серед країн регіону. Товарооборот з ним складає близько 55 млрд євро.

ЗАГАЛОМ, ПІСЛЯ США ТА КИТАЮ КРАЇНИ ASEAN РАЗОМ Є ТРЕТІМ ЗА ОБСЯГАМИ ТОРГІВЛІ ТОВАРАМИ Й ПОСЛУГАМИ ПАРТНЕРОМ ЄС ПОЗА МЕЖАМИ ЄВРОПИ. Товарооборот з ними зріс майже на чверть у 2004–2008 роках, досягнувши позаторік 175 млрд євро.

Метою створення зон вільної торгівлі з країнами регіону є зменшення або скасування ни-

шніх тарифів і нетарифних регуляторних й технічних бар'єрів. Це має ще більше зміцнити комерційні зв'язки Євросоюзу з регіоном, який динамічно розвивається.

Власне, ще 2007 року Єврокомісія розпочала переговори про зону вільної торгівлі з усією Асоціацією південно-східних азійських націй. Але вони просувалися повільно, й у бе-

резні 2009-го сторони погодилися взяти паузу. Після цього Рада ЄС попросила Брюссель продовжувати переговори, але з кожною країною ASEAN окремо: звісно, з тими, які цього побажають. Однак остаточною метою все одно залишається створення однієї зони вільної торгівлі з усім регіоном. А двосторонні угоди можуть допомогти досягненню цієї цілі. ★

ПОГОДИННА ОПЛАТА ПРАЦІ В ЄС ЗРОСТАЄ

Погодинна вартість робочої сили зросла у третьому кварталі 2009 року порівняно з третім кварталом попереднього на 3,1%. Такі дані оприлюднив Євростат. Найбільше зростання спостерігалось в промисловості — на 4,9%.

Серед країн-членів зменшення погодинної оплати праці помічено лише в Литві (-10,9%), Естонії (-4,3%), Латвії (-2,7%) та Нідерландах (-0,8%). А найбільше зростання її в третьому кварталі 2009 року порівняно з третім кварталом 2008-го було зареєстро-

вано в Болгарії (10,4%), Румунії (9,6%), Чехії (6,4%), Фінляндії (6,2%), Німеччині (4,8%), Іспанії та Португалії (по 4,7%).

У другому кварталі 2009 року вартість погодинної оплати праці порівняно з другим кварталом 2008-го зросла на 4,2%.

РОЗПОЧАВСЯ ЄВРОПЕЙСЬКИЙ РІК БОРОТЬБИ З БІДНІСТЮ Й СОЦІАЛЬНИМ ВІДТОРГНЕННЯМ

Нині майже 80 млн громадян країн ЄС, або ж 16% його населення, живуть на межі бідності. Тобто мають дохід нижче 60% від середнього в їхніх державах. У Євросоюзі вирішили проголосити 2010-й Європейським роком боротьби з бідністю і соціальним відторгненням.

ВЛАСНЕ, ДЕСЯТЬ РОКІВ ТОМУ ЛІДЕРИ КРАЇН ЄВРОСОЮЗУ ВЗЯЛИ ПОЛІТИЧНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ ЩОДО СУТТЄВОГО ЗМЕНШЕННЯ БІДНОСТІ ДО 2010 РОКУ. Отже, Європейський рік боротьби з бідністю і соціальним відчуженням є своєрідним завершенням цього періоду подолання проблеми. Але, водночас, і початком нового.

Бідність і соціальне відторгнення стосуються не лише окремих людей, які з цим стикаються, а й суспільства в цілому. Вони шкодять економічному розвитку. Тому Євросоюз наголошує на важливості колективної відповідальності за боротьбу із бідністю, залучення до цього державних органів, громадянського суспільства та бізнесу.

Головний принцип Європейського року боротьби з бідністю та соціальним відчуженням — щоб було почуто голос тих, хто щоденно стикається з цими проблемами. А метою є захопити кожного громадянина ЄС, всі причетні до вирішення проблеми органи та структури більше перейнятися цими питаннями.

Рік також має на меті зруйнувати стереотипи та колективне сприйняття бідності. Через використання таких принципів ЄС як солідарність і партнерство, 2010-й повинен стати потужним заклик до боротьби з причинами, які ведуть до бідності, а також забезпеченням того, що кожна людина навіть у

скрутному матеріальному становищі може відігравати повну й активну роль у суспільстві.

У рамках Європейського року боротьби з бідністю й соціальним відчуженням передбачено багато подій. Зокрема, на рівні ЄС це проведення двох загальноєвропейських конференцій у січні та грудні, мистецькі ініціативи, спеціальні тренінги для медіа та осіб, відповідальних за ухвалення рішень.

У кожній країні ЄС, а також в Норвегії та Ісландії, матимуть місце свої заходи на-

ціонального та місцевого рівня. Це кампанії з підвищення обізнаності суспільства з проблемою бідності та соціального відторгнення, тренінги та семінари у школах, фільми, журнали та інші інформаційні матеріали. Все це спрямоване на те, щоб допомогти людям зрозуміти: бідність та соціальне відторгнення зачіпає не лише конкретних людей, а всю громаду. А тим, хто особисто стикається з цими негараздами, збільшити обізнаність про їхні права. ★

ФАКТОРИ РИЗИКУ: БЕЗРОБІТТЯ, МАЛІ ЗАРПЛАТИ Й НИЗЬКІ СОЦІАЛЬНІ ВИПЛАТИ ТА ПЕНСІЇ

У жовтні минулого року Євробарометр оприлюднив результати дослідження, присвяченого проблемі бідності та соціального відторгнення.

Вони свідчать, що європейці досить чутливі до цих питань. Наприклад, 73% опитаних відчувають: бідність у їхній країні є досить розповсюдженою. 89% виступають за термінові дії, спрямовані на боротьбу з нею.

Найтиповішими причинами бідності люди бачать безробіття (52% опитаних), малі зарплати (49%), недостатні соціальні виплати й пенсії (29%) та надмірно високі ціни на пристойне житло (26%). Але так званими «персональни-

ми» причинами вважають недостатню освіту та низьку професійну кваліфікацію (37%), «успадковану» бідність (25%), шкідливі звички (23%).

56% європейців переконані, що безробіття є найбільшим ризиком бідності, 41% вважають таким похилий вік, 31% — низьку освіту та професійну кваліфікацію.

87% громадян країн ЄС вважають, що бідність зменшує шанси людей повернутися до пристойних умов проживання, 80% —

що вона обмежує доступ до вищої освіти, 74% — перешкоджає пошуку роботи. Також, на думку респондентів, бідність заважає отримати пристойну базову шкільну освіту, спілкуватися з друзями та знайомими.

Відповідальність за боротьбу з бідністю та соціальним відчуженням 53% європейців покладають на національні уряди. Роль Євросоюзу в цьому 28% вважають дуже важливою й 46% — важливою. ★

ЮВІЛЕЙ АНТИДИСКРИМІНАЦІЙНОЇ КОНВЕНЦІЇ

У грудні світ відзначив 30-ту річницю Міжнародної конвенції про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок. Гендерна рівність є одним із напрямів тісної співпраці між Європейським Союзом та міжнародними і регіональними організаціями.

ЗОКРЕМА, СПІЛЬНО З КРАЇНАМИ-ПАРТНЕРАМИ ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ НАМАГАЄТЬСЯ НЕ ДОПУСТИТИ УХВАЛЕННЯ ДИСКРИМІНАЦІЙНОГО ЗАКОНОДАВСТВА. За допомогою своїх фінансових інструментів він підтримує зусилля громадських організацій — адвокаційну діяльність, моніторинг ситуації з дотримання прав жінок та допомогу жертвам дискримінації.

— Міжнародну конвенцію про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок ратифікували майже всі країни світу. У багатьох із них вона спонукала до перегляду конституційних чи інших національних законодавчих норм, завдяки чому вони нині відповідають принципу гендерної рівності — заявила у зв'язку з ювілеєм Віце-президент Європейської Комісії та Високий представник ЄС зі спільної зовніш-

ньої та безпекової політики Кетрін Ештон. — Втім, попереду ще залишається багато роботи. Найбільше непокоїть те, що в деяких державах, які ратифікували конвенцію, законодавство залишається дискримінаційним щодо жінок, наприклад у питаннях прав наслідування, передання громадянства за жіночою лінією чи права власності. ЄС продовжуватиме спільно працювати з партнерськими країнами та організаціями щодо цих важливих проблем.

На сьогоднішній день конвенцію ратифікували 186 держав. Інформація про виконання документа, яку, наприклад надає Комітет ООН у справах ліквідації дискримінації щодо жінок, є основою діалогу ЄС із країнами-партнерами. Проведення систематичних дискусій щодо цього є ключовим результатом «Наста-

нов ЄС з боротьби проти насильства над жінками і дівчатами, а також проти усіх форм дискримінації щодо них». У рамках виконання цих настанов ЄС підтримує низку ініціатив громадських організацій щодо моніторингу виконання Міжнародної конвенції про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок та інформування громадськості про цей документ. Підтримка, зокрема, здійснюється у рамках «Європейського інструменту з питань демократії та прав людини». А за допомогою тематичної програми «Інвестуючи в людей» Європейська Комісія нещодавно оголосила конкурс щодо посилення спроможностей недержавних інституцій, які працюють над дотриманням прав жінок та гендерною рівністю у країнах Середземномор'я. ★

ВИЙТИ З КРИЗИ ДОПОМОЖЕ ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ

Європейська Комісія оприлюднила доповідь щодо рівності між чоловіками й жінками в Євросоюзі. Документ підготовлено як частину пакету з напрацювання нової стратегії зі зростання і зайнятості в ЄС. Його буде представлено на розгляд Європейської Ради у березні цього року.

Щороку восени в Євросоюзі проходять Дні зайнятості. Вони є гарною можливістю налагодження контактів між шукачами праці та роботодавцями.

ЗОКРЕМА, В ДОПОВІДІ ЙДЕТЬСЯ ПРО ВПЛИВ НИНІШНЬОЇ КРИЗИ НА ЧОЛОВІЧУ ТА ЖІНОЧУ ЗАЙНЯТИСТЬ.

— Спочатку криза зачепила чоловічі професії, однак зараз є ризик того, що жінки отримують ще важчий удар, — прокоментував

довідь Комісар ЄС з питань зайнятості, соціальних справ і рівних можливостей Владімір Спідла. — Попередній досвід підказує, що зайнятість серед чоловіків має тенденцію поновлюватися швидше, ніж серед жінок. Але водночас криза не змінила довгострокові завдання й виклики, перед якими ми стоїмо: зміцнення ринку праці, створення сталих соціальних систем, старіння населення. І саме гендерна рівність є частиною рішення для виходу з кризи, водночас вона може допомогти нам забезпечити зростання, зайнятість та соціальне зближення на довгострокову перспективу.

У доповіді Єврокомісії щодо рівності між чоловіками та жінками констатується: незважаючи на загалом позитивні тенденції щодо просування ЄС до гендерного рівноправ'я, прогрес у цьому все ж повільний. Гендерний розрив досі існує на ринку праці, у розмірах зарплат. При тому, що у період між 1998 та 2008 роками зайнятість серед жінок зросла більш ніж на сім відсотків і становить близько 60%, звісно, ця позитивна тенденція зазнала удару з боку економічної кризи. ★

У ЄВРОПЕЙЦІВ РІДКО ВИМАГАЮТЬ ХАБАРИ, АЛЕ ЦЕ ЇХ НЕ РОЗСЛАБЛЯЄ

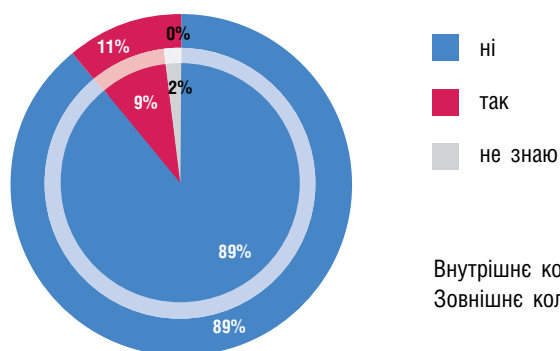
Не існує у світі країни, яка б мала імунітет від корупції. Хабарництво є скрізь, і країни Євросоюзу не виняток. Недавнє опитування Євробарометра засвідчує, що 78% громадян країн ЄС вважає корупцію значною проблемою для своєї держави.

КОРУПЦІЯ МАЄ БАГАТО ОБЛИЧ. Це і незаконне фінансування політичних партій з розрахунком на послуги у відповідь у майбутньому. Це намагання впливати на урядові рішення, наприклад для отримання держзамовлень або ж задля застосування у власних інтересах певних законів та норм. Це й дача хабара у разі порушення правил дорожнього руху — для уникнення більшого фінансового покарання.

Відповіддю цій багатолікій корупції може бути лише ефективна боротьба з нею. Корупція справді є скрізь — але там, де з нею реально борються, вона не має впливу на економічний, політичний та суспільний розвиток. Рішучість влади у боротьбі з хабарництвом й нетерпимість до неї з боку суспільства — очевидно, такими є дві головні складові, які унеможливають панування корупційного спрута.

Саме це характерне для Євросоюзу. Згадайте вище опитування Євробарометру було оприлюднено з нагоди Всесвітнього дня боротьби з корупцією: його відзначають 9 грудня. Зверніть увагу на перший графік: насправді в європейців дуже рідко вимагають хабарі. Але при цьому вони, як свідчать інші дані, аж ніяк не схильні недооцінювати загрозу хабарництва у своїй країні. Очевидно, позначається ота європейська нетерпимість до корупції. ★

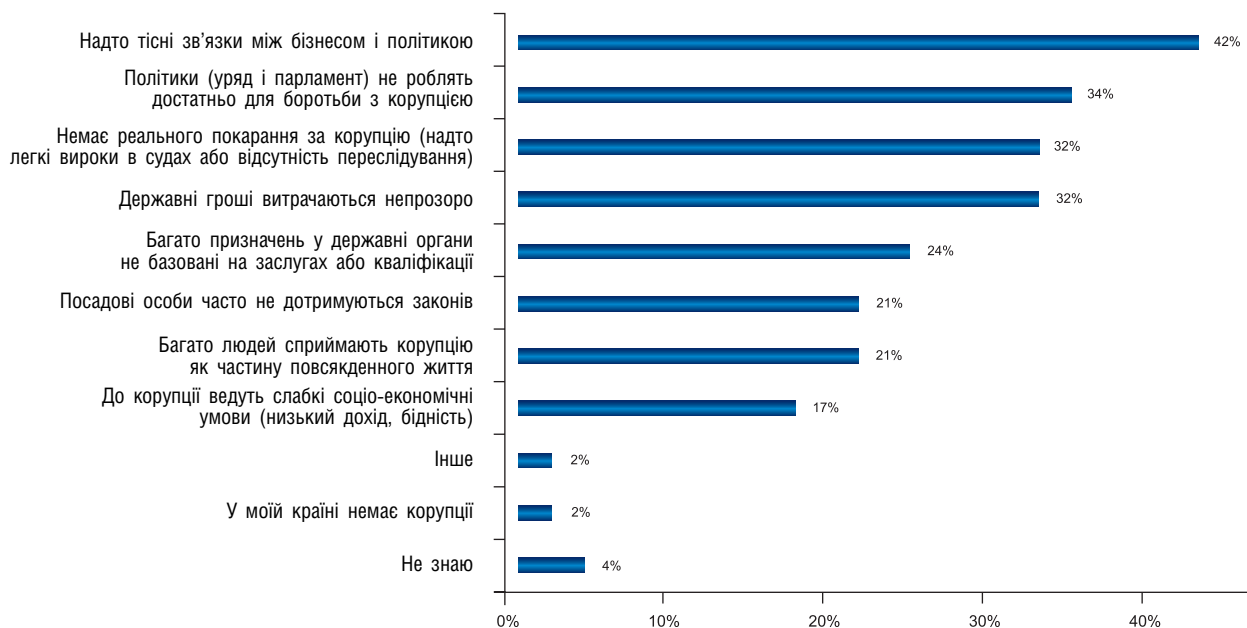
Чи хтось вимагав або очікував від вас хабара за його/її послуги протягом останніх 12 місяців?

Внутрішнє коло — дані за вересень-жовтень 2009 року
Зовнішнє коло — дані за жовтень-листопад 2007 року

На вашу думку, які причини корупції у вашій країні?

(можна було дати не більше трьох відповідей)

НАЙБІЛЬШ ІНТЕРНЕТИЗОВАНІ ДОМІВКИ НІДЕРЛАНДЦІВ

Євростат оприлюднив результати дослідження щодо використання європейцями Інтернету. У першому кварталі 2009 року в середньому 65% домогосподарств в ЄС мали доступ до «всесвітньої павутини» — в кінці 2008-го цей показник становив 60%. На першому місці в цьому рейтингу Нідерланди — 90% домогосподарств користуються Інтернетом.

Серед лідерів також Люксембург і Швеція — 87% та 86% відповідно. Найменше в ЄС інтернетизовані домівки болгар (30%), румунів та греків (по 38%).

Серед молоді ЄС найактивнішими користувачами є нідерландці — «павутиною» користуються 90% людей віком 16–24 роки. Близькі до них датчани (88%) та фіни (87%). А от купують через Інтернет найохочіше бри-

танці — 66%. За ними йдуть датчани (64%) та нідерландці зі шведами (по 63%).

Дослідження Євростату стосувалося не лише держав Євросоюзу, а також кандидатів на вступ до ЄС та країн Європейської зони вільної торгівлі.

Щодо України найсвіжішими є дослідження компанії «GfK-Ukraine». Згідно з ними 20% населення віком понад 16 років заходили до

мережі протягом першого кварталу 2009 року щонайменше один раз на чотири тижні. Тобто за класифікацією компанії, є регулярними користувачами Інтернету. Загальна кількість користувачів, які мають доступ до «павутини» вдома, на роботі, в університеті, з мобільного телефону тощо у першому кварталі цього року становила 24%. Удома Інтернет мають 59% усіх регулярних його користувачів. ★

Європейці й Інтернет (2009 рік)

	% тих, що користуються Інтернет щодня або майже щодня		% тих, що купували або замовляли товари та послуги для приватного використання через Інтернет	% домогосподарств, що мають доступ до Інтернет
	(вік 16–24 роки)	(вік 16–74 роки)		
ЄС-27	73	48	37	65
Бельгія	77	56	36	67
Болгарія	63	31	5	30
Чехія	62	34	24	54
Данія	88	72	64	83
Німеччина	80	55	56	79
Естонія	88	54	17	63
Ірландія	58	40	37	67
Греція	57	27	10	38
Іспанія	68	39	23	54
Франція	69	50	45	63
Італія	70	40	12	53
Кіпр	61	34	16	53
Латвія	83	47	19	58
Литва	82	43	8	60
Люксембург	83	71	58	87
Угорщина	74	46	16	55
Мальта	81	45	34	64
Нідерланди	90	73	63	90
Австрія	70	48	41	70
Польща	77	39	23	59
Португалія	71	33	13	48
Румунія	41	19	2	38
Словенія	82	47	24	64
Словаччина	78	49	28	62
Фінляндія	87	68	54	78
Швеція	87	73	63	86
Велика Британія	83	60	66	77
Хорватія	73	37	10	50
Колишня Югославська Республіка Македонія	69	37	3	42
Ісландія	94	82	44	90
Норвегія	89	82	44	86
Сербія	36	25	5	37

У ЗМАГАННІ «EUROPA–NOSTRA» ПЕРЕМОГЛИ ШКОЛЯРКИ З ЛЬВІВЩИНИ

12–13 грудня в Києві пройшов фінал Всеукраїнського змагання з європейської інтеграції «Europa–Nostra». 27 шкільних команд виборювали головний приз — поїздки до Брюсселю.

Одним з головних критеріїв оцінки презентацій учасників була інноваційність та творчий підхід. Першого дня школярі представляли країни ЄС. Під час презентацій присутні могли скуштувати національних страв, познайомитися з культурними традиціями країн ЄС й отримати корисні туристичні поради. Ще напруженішою була боротьба другого дня: команди представляли плани дій щодо покращення співробітництва ЄС та України. Цікавим було різноманіття запропонованих ідей — від місцевих екологічних дій до обґрунтованих пропозицій гармонізації національного законодавства та його адаптації до стандартів Євросоюзу.

Перший приз — навчальний візит до Брюсселю та портативні комп'ютери — виграла команда загальноосвітньої школи м. Великі Мости Львівської області. Дівчата захопили лідерство ще під час першого етапу он-лайн тестування. А у фіналі конкурсу найкраще представили одну з європейських країн — Болгарію та власний план дій щодо покращення співпраці Європейського Союзу та України.

Проект реалізується Донецьким дебатним центром за фінансової підтримки Європейського Союзу та за підтримки Міжнародного фонду «Відродження». Змагання «Europa–Nostra» розпочалося у червні. Тоді протягом чотирьох днів шкільні команди з різних областей могли увійти в інтернет-систему www.europanostra.info та пройти тест. Кожна мала на це годину. Кількість запитань була обмеженою й залежала від швидкості подання відповідей. За результатами тестування й було визначено фіналістів, які змагалися минулого грудня в Києві.

**«ЩОБ ЗБУДУВАТИ ЄВРОПУ В УКРАЇНІ,
НАШІ МОЛОДІ ТРЕБА БІЛЬШЕ
ДІЗНАТИСЯ ПРО СВІТ»**

На кілька запитань «Євробюлетеня» відповіла капітан команди-переможниці **Лілія БОРОВЕЦЬ**.

— Як виникла у вас зацікавленість питаннями ЄС та європейської інтеграції?

— Ними зацікавилася, мабуть, тоді, коли усвідомила: я є частинкою України, нашого суспільства. Коли прийшло розуміння, що потрібно покращувати стандарти життя як моєї родини, так і суспільства в цілому.

Команда-переможниця (зліва направо): Тетяна Карпів, Лілія Боровець, Наталія Церкунік, керівник Євроклубу Ірина Балко.

Водночас у моїй школі, Великомоствізькому НВК «Загальноосвітній школі І–ІІІ ст. — ліцей», створили Євроклуб. До нього запрошували всіх, хто хотів більше дізнатися про інституції ЄС, європейські політику, культуру та побут. Мене все це цікавило. А прийшовши на перше заняття, захопилася ще більше: адже зібралося багато цікавих, веселих, комунікабельних людей. Керівником Євро-

клубу є Ірина Богданівна Балко. З нею на чолі ми організували багато конкурсів та вікторин для учнів школи. Весело проводили час на змаганнях, розповсюджували інформацію про ЄС.

— Часто можна почути: Україна перетвориться на справді європейську державу лише

(Закінчення на стор. 26.)

ПРОЩАВАЙ, БАТЬКІВСЬКА ХАТА!

Молодь становить значну частину населення Євросоюзу. На 1 січня 2009 року в ньому проживало 95 млн осіб віком від 15 до 29 років — це майже п'ята частина всіх, хто мешкає в ЄС.

З НАГОДИ УХВАЛЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОЮ РАДОЮ НОВОЇ МОЛОДІЖНОЇ СТРАТЕГІЇ ЄВРОСТАТ ПРОВІВ НИЗКУ ДОСЛІДЖЕНЬ ПІД ЗАГАЛЬНОЮ НАЗВОЮ «МОЛОДЬ У ЄВРОПІ — СТАТИСТИЧНИЙ ПОРТРЕТ». Кому цікаво по-

рівняти своє життя з тим, що його мають європейські ровесники, заходьте на сайт <http://epp.eurostat.ec.europa.eu>. Дослідження стосується зайнятості, побуту, культурної активності тощо.

Один із найцікавіших аспектів — вік, в якому молоді люди залишають батьківський дім, тобто починають жити самостійним життям. Для більшості людей це один із найважливіших моментів у житті.

У якому віці молоді люди залишають батьківський дім (дані за 2007 рік)

	Чоловіки	Жінки		Чоловіки	Жінки
Бельгія	26.7	25.4	Люксембург	27.1	26.0
Болгарія	31.5	27.7	Угорщина	29.4	27.6
Чехія	28.5	27.0	Мальта	31.0	29.3
Данія	<i>даних немає</i>	<i>даних немає</i>	Нідерланди	24.2	23.2
Німеччина	25.1	23.9	Австрія	26.9	25.1
Естонія	26.0	25.1	Польща	29.6	28.4
Ірландія	<i>даних немає</i>	<i>даних немає</i>	Португалія	29.5	28.5
Греція	30.0	27.9	Румунія	30.3	27.1
Іспанія	29.3	28.3	Словенія	31.5	29.6
Франція	24.2	23.1	Словаччина	31.5	29.8
Італія	30.9	29.5	Фінляндія	23.1	22.0
Кіпр	28.0	26.2	Швеція	<i>даних немає</i>	<i>даних немає</i>
Латвія	28.8	27.7	Велика Британія	24.6	23.6
Литва	29.1	27.8			

«ЩОБ ЗБУДУВАТИ ЄВРОПУ В УКРАЇНІ, НАШІЙ МОЛОДІ ТРЕБА БІЛЬШЕ ДІЗНАТИСЯ ПРО СВІТ»

(Закінчення. Початок на стор. 25.)

тоді, коли зросте й прийде до її керма молоде покоління, тобто ваше. Ви з цим згодні?

— Наша держава — європейська географічно, а щодо соціальних чи економічних показників... Насправді важко зараз сказати щось однозначно. Для того, щоб побудувати європейську державу в Україні, потрібні люди з європейським менталітетом, поведінкою, мисленням. Навіть тепер не всі це усвідомлюють. Саме тому надії покладають на молоде покоління, яке вже не живе пережитками минулого, а прагне розвиватися й удосконалюватися. Проте багато залежить і від того, як і що робитиме нинішня влада, яку здійснюватиме політику і з ким вестиме міждержавний діалог.

— Що для української молоді людини 15–17 рокоів означає бути європейцем?

— Ми дуже схожі з європейцями ментально: у нас подібні культура, звичаї, релігійні вірування. Бути європейцем сьогодні — значить поважати права кожної людини, здобувати хорошу, якісну освіту, дбати про свій культурний розвиток, оберігати довкілля.

— Ви як переможець маєте поїхати в навчальну поїздку до Брюсселя. Коли це має статися і чи бували раніше в країнах ЄС?

— Візит до Брюсселю планується на березень–квітень 2010 року. Я впевнена, що кожен член нашої команди отримає багато незабутніх вражень від подорожі, дізнається більше про Бельгію та її жителів, зуміє налагодити контакти. Дуже хочеться подякувати за цю можливість організаторам конкурсу

«Europa–Nostra». Вони змогли зблизити учасників команд з різних куточків України, які засвідчили своє бажання стати справжніми європейцями.

Я раніше була у Польщі, адже в нашій школі здійснювався проект польсько-українського молодіжного обміну, що був організований польською фундацією PAUCI.

Багато цікавого й нового я відкрила для себе у польському місті Вроцлав, потоваришувала з тамтешніми однолітками, отримала новий досвід. Дуже хотілося, щоб до таких проектів залучалося дедалі більше українських школярів та студентів. Щоб збудувати Європу в Україні, нашій молоді треба більше дізнатися про світ, розширити світогляд, стати толерантнішими й лояльними до інших.

Читайте в наступному номері: • Незважаючи на січневі снігопади, в Ессені (Німеччина) відбулися урочистості, присвячені обранню цього міста Європейською столицею культури – 2010. Участь у них узяв Президент Єврокомісії Жозе Мануел Баррозу (на фото в центрі — під час святкового концерту).

• Європарламент затверджував новий склад Єврокомісії. На фото: Високий представник ЄС з питань спільної зовнішньої та безпекової політики Кетрін Ештон під час слухань у Комітеті Європарламенту у закордонних справах.

У липні 2008 року в Парижі святкували 40-річчя Митного союзу

1985 рік, Брюссель. Демонстрація прихильників тіснішої інтеграції всередині ЄС. Серед вимог — скасування митного контролю на кордонах країн-членів

Сфери діяльності Євросоюзу

Європейський митний союз

Митний союз є важливою складовою спільного ринку ЄС. Його створення стало першочерговим завданням після підписання 1958 року Римського договору й завершилося 1968-го.

Митний союз ґрунтується на трьох основних стовпах. Перший — скасування всіх митних зборів та обмежень між країнами-членами ЄС. Другий — запровадження єдиного зовнішнього тарифу щодо товарів третіх країн, однакового для всієї Європейської Спільноти (прибуток від його стягнення став одним із джерел формування власних ресурсів ЄС). Третій — спільна торговельна політика як зовнішній аспект Митного союзу (на міжнародному рівні Спільнота виражає спільну позицію всіх держав-членів).

Спільні процедури та правила були зібрані до купи в Єдиному адміністративному документі, який замінив усі попередні нормативні акти. Відколи 1993 року офіційно почав діяти спільний ринок, усі традиційні перевірки на внутрішніх кордонах були скасовані разом з митними формальностями. Отже, митні служби країн-членів втратили функції стягування акцизного збору, ПДВ та накопичення статистичної інформації.

Завдання на майбутнє передбачають тіснішу співпрацю між національними адміністраціями та боротьбу з шахрайством через послідовне виконання програм «Митниця-2002» та «Митниця-2007», а також інтеграцію митних служб нових країн-членів.

Литовець Альгірдас Шемета номінований на посаду Комісара ЄС з питань оподаткування та митного союзу, аудиту, боротьби проти шахрайства

1966 рік. Митний та паспортний контроль на кордоні Німеччини й Бельгії

Одним із завдань митниць країн — членів ЄС є недопущення на спільний ринок контрабанди та підробок з третіх країн. На фото: вилучена контрабандна продукція